

**UCHWAŁA NR XXXIX/323/2018
RADY MIEJSKIEJ W SOŚNICOWICACH**

z dnia 17 kwietnia 2018 r.

w sprawie przyjęcia aktualizacji „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Sośnicowice”

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy o samorządzie gminnym (t.j.Dz. U. z 2017 r. poz. 1875 z późn.zm), w związku z art. 18 ust.1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2017 r poz. 519 z późn.zm.) oraz założeń „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 - 2032” przyjętego uchwałą Rady Ministrów w dniu 14 lipca 2009 r. (M.P. Nr 50, poz. 735 z późn. zm.),

**Rada Miejska w Sośnicowicach
uchwała:**

§ 1. Przyjąć aktualizację „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Sośnicowice” w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Z chwilą wejścia w życie niniejszej uchwały przestaje obowiązywać „Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Sośnicowice ” przyjęty uchwałą Nr XVIII/149/2016 Rady Miejskiej w Sośnicowicach z dnia 11 maja 2016 zmienioną uchwałą Nr XXVII/230/2017 z 29 marca 2017 r.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Sośnicowic.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej w Sośnicowicach

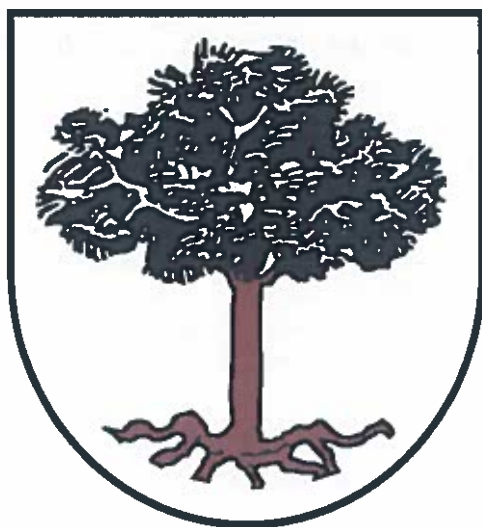
Regina Bargiel

Załącznik do uchwały Nr XXXIX/323/2018

Rady Miejskiej w Sośnicowicach

z dnia 17 kwietnia 2018 r.

PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY SOŚNICOWICE AKTUALIZACJA

Opracowanie Programu:

Agnieszka Chylak

EKO – TEAM KONSULTING,

ul. Golezowska 16/125, 43-300 Bielsko-Biała

tel.: 33 486 53 53, fax. 33 486 54 54, kom. 513 100 869

Sośnicowice, kwiecień 2018

SPIS TREŚCI:

1. WSTĘP	4
2. CELE I ZADANIA „PROGRAMU...”	7
2.1. Obowiązki wytwórcy i posiadacza odpadów azbestowych	8
2.2. Zadania i możliwości organów samorządowych.....	8
3. CHARAKTERYSTYKA GMINY SOŚNICOWICE	10
4. INFORMACJA O ILOŚCI I ROZMIESZCZENIU WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE GMINY SOŚNICOWICE – ANALIZA WYNIKÓW INWENTARYZACJI	13
4.1. Działania Gminy Sośnicowice do marca 2016 roku.....	13
4.1.1. Stan aktualny.....	15
4.1.1.1. Posesje prywatne	15
4.1.1.2. Posesje osób prawnych.....	18
4.2. Ocena stanu technicznego i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest (na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji oraz danych przekazanych przez administratorów budynków).....	20
5. ZASADY POSTĘPOWANIA Z ODPADAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST	22
5.1. Ogólne zasady postępowania z wyrobami zawierającymi azbest	22
5.2. Zakres bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest	23
5.3. Ogólne zasady postępowania przy pracach naprawczych oraz demontażu wyrobów zawierających azbest	24
5.4. Unieszkodliwianie odpadów azbestowych	26
6. OKREŚLENIE KOSZTÓW REALIZACJI ZADAŃ INWESTYCYJNYCH ZWIĄZANYCH Z WDROŻENIEM „PROGRAMU...”	28
6.1. Oszacowanie kosztów usunięcia azbestu z obiektów budownictwa prywatnego.....	28
7. ŚRODKI FINANSOWE NA USUWANIE AZBESTU	31
7.1. Środki budżetowe Gminy Sośnicowice.....	31
7.2. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.....	31
7.3. Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	33
7.4. Bank Ochrony Środowiska S.A.	34
8. OKREŚLENIE ZADAŃ DO REALIZACJI DO 2032 ROKU HARMONOGRAM DALSZEGO WDRAŻANIA PROGRAMU	35
9. OKREŚLENIE SPOSOBU MONITOROWANIA „PROGRAMU...”	37
10. ODDZIAŁYWANIE SYSTEMU USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA ŚRODOWISKO	39
11. ZARZĄDZANIE, ORGANIZACJA I WDRAŻANIE „PROGRAMU...”	41

SPIS TABEL:

Tabela 1 Rodzaje wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Sośnicowice.....	15
Tabela 2 Ewidencja wyrobów zawierających azbest w zakresie rodzaju budynku.....	16
Tabela 3 Ewidencja wyrobów zawierających azbest w zakresie rodzaju pokrycia	17
Tabela 4 Ilości azbestu aktualnie użytkowanego przez osoby prawne na terenie gminy Sośnicowice.....	19
Tabela 5 Ocena stanu technicznego wyrobów zawierających azbest w obiektach będących własnością osób fizycznych, zlokalizowanych na terenie gminy Sośnicowice	20
Tabela 6 Szacowane koszty demontażu pokrycia dachowego oraz nowego pokrycia dachowego w 4 wariantach, a także ocieplenia ścian budynków w kwotach netto.....	30
Tabela 7 Harmonogram realizacji „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających z terenu gminy Sośnicowice – aktualizacja”	35
Tabela 8 Wskaźniki monitoringu „Programu usuwania azbestu i wyrobów azbestowych z terenu gminy Sośnicowice -aktualizacja”	37

SPIS RYSUNKÓW:

<i>Rysunek 1 Lokalizacja Gminy Sośnicowice na tle powiatu gliwickiego i województwa śląskiego</i>	<i>10</i>
<i>Rysunek 2 Liczba mieszkańców Gminy Sośnicowice w latach 2000-2017.....</i>	<i>11</i>
<i>Rysunek 3 Procentowa ilość poszczególnych rodzajów wyrobów zawierających azbest w sumarycznej ilości wyrobów zawierających azbest na obiektach będących własnością osób fizycznych.....</i>	<i>16</i>
<i>Rysunek 4 Ilość wagowa wyrobów zawierających azbest z podziałem na pokrytą powierzchnię na budynkach mieszkalnych, gospodarczych i innych na terenie gminy Sośnicowice</i>	<i>17</i>
<i>Rysunek 5 Ilość wagowa wyrobów azbestowych zlokalizowanych na dachach, elewacjach i innych obiektach oraz wyroby luzem i rury na terenie gminy Sośnicowice.....</i>	<i>18</i>
<i>Rysunek 6 Ewidencja stanu technicznego wyrobów zawierających azbest w obiektach będących własnością osób fizycznych, zlokalizowanych na terenie gminy Sośnicowice.....</i>	<i>20</i>
<i>Rysunek 7 Procedura rozpatrywania wniosków.....</i>	<i>33</i>

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW:

<i>Załącznik nr 1 Procedury bezpiecznego postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest,</i>	
<i>Załącznik nr 2 Informacja o wyrobach zawierających azbest – wzór,</i>	
<i>Załącznik nr 3 Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest – wzór,</i>	
<i>Załącznik nr 4 Wykaz mieszkańców, planujących usuwanie wyrobów zawierających azbest w 2018 roku</i>	
<i>Załącznik nr 5 Zbiornicze zestawienie wyrobów zawierających azbest na terenie osób fizycznych na terenie Gminy Sośnicowice,</i>	
<i>Załącznik nr 6 Zbiornicze zestawienie wyrobów zawierających azbest na terenie osób prawnych na terenie Gminy Sośnicowice.</i>	

1. WSTĘP

Niniejsza aktualizacja „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Sośnicowice” zwany dalej „Aktualizacja” lub „Program...” zawiera podstawowe informacje dotyczące właściwości azbestu, oddziaływania na ludzi i środowisko, a także ilości zewidencjonowanych na terenie gminy Sośnicowice.

Przy opracowaniu aktualizacji „Programu...” jako dane wyjściowe potraktowano dane z czasów opracowania Programu (2011 rok), dane z czasów jego aktualizacji czyli z 2016 roku oraz stan aktualny (na kwiecień 2018 roku) w zakresie:

- ilości azbestu usuniętego do końca 2017 roku,
- szacowanej ilości azbestu aktualnie zlokalizowanego na terenie gminy Sośnicowice.,
- aktualnych danych ilości użytkowanego azbestu przez osoby prawne.

Dane te oparto na aktualizacji inwentaryzacji w oparciu o ilości usunięte i dane przekazane przez mieszkańców, a także dane pochodzące od osób prawnych działających na obszarze gminy. Dane te zostały zaktualizowane w kwietniu 2018 roku poprzez kontakt z każdą z osób prawnych u której zewidencjonowano wyroby azbestowe.

Aktualne informacje zostały zamieszczone w zarówno w niniejszej aktualizacji jak i Bazie Azbestowej. Jednocześnie została wystosowana informacja do Urzędu Marszałkowskiego o ilości wyrobów zawierających azbest przez osoby prawne.

W niniejszym opracowaniu zaktualizowano harmonogram realizacji działań, szacując koszty usuwania wyrobów zawierających azbest. W ramach aktualizacji „Programu...” podjęto także próbę oszacowania całkowitych kosztów usunięcia wyrobów zawierających azbest wraz z kosztami nowych pokryć dachowych z podziałem na budynki mieszkalne i gospodarcze.

Dalsza realizacja „Programu...” przyniesie korzyści społeczne, ekonomiczne i ekologiczne polegające na minimalizacji emisji włókien azbestu, podniesieniu jakości życia mieszkańców, jak również poprawie wyglądu zewnętrznego obiektów budowlanych i ich stanu technicznego.

„Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Sośnicowice - aktualizacja” jest trzecim dokumentem tego rodzaju opracowanym dla terenu gminy Sośnicowice.

Pierwszy tego rodzaju dokument powstał w 2011 roku i został przyjęty uchwałą nr VIII/64/2011 Rady Miejskiej w Sośnicowicach z dnia 23 sierpnia 2011 r. w sprawie przyjęcia Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Sośnicowice.

Drugi dokument powstał w 2016 roku jako aktualizacja danych z 2011 roku i został przyjęty uchwałą nr XVIII/149/2016 Rady Miejskiej w Sośnicowicach z dnia 11 maja 2016 roku.

Niniejsze opracowanie nawiązuje do „Programu oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009-2032” przyjętego uchwałą nr 39/2010 Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 15 marca 2010 roku.

Celem „Programu oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009-2032” jest:

usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,

- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z włóknami azbestu,
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Jednym z zadań samorządu gminnego przewidzianych w Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 jest przygotowanie programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na szczeblu gminnym. Ogólną rolą programu jest określenie planu działań dla osiągnięcia właściwego tempa usuwania użytkowanych wyrobów zawierających azbest. Pozostałe zadania samorządu gminnego wynikające z Krajowego Programu to:

1. gromadzenie przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest oraz przekazywanie jej do marszałka województwa z wykorzystaniem dostępnego narzędzia informatycznego www.bazaazbestowa.gov.pl,

2. organizowanie usuwania wyrobów zawierających azbest przy wykorzystaniu pozyskanych na ten cel środków krajowych lub unijnych z uwzględnieniem zasad zawartych w Programie,
3. inspirowanie właściwej postawy obywateli w zakresie obowiązków związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest,
4. współpraca z marszałkiem województwa w zakresie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz opracowywania programów usuwania wyrobów zawierających azbest, w szczególności w zakresie lokalizacji składowisk odpadów zawierających azbest,
5. współpraca z mediami w celu propagowania odpowiednich inicjatyw społecznych oraz rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest,
6. współpraca z organizacjami społecznymi wspierającymi realizację Programu,
7. współpraca z organami kontrolnymi (inspekcja sanitarna, inspekcja pracy, inspekcja nadzoru budowlanego, inspekcja ochrony środowiska),
8. organizowanie szkoleń lokalnych w zakresie obowiązków w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu nieruchomości.

Przygotowując niniejszy dokument wykorzystano m.in.:

- zapisy w dokumentach nadrzędnych takich jak:
 - Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 przyjęty Uchwałą Rady Ministrów w dniu 14 lipca 2009 roku,
 - Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022, będący załącznikiem do uchwały nr 88 Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2016 roku (poz. 784),
 - Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego na lata 2016-2022 przyjęty uchwałą Nr V/37/7/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 24 kwietnia 2017 roku, obejmujący oczyszczanie terenu województwa z azbestu,
 - Program usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032 przyjęty uchwałą nr 1258/49/IV/2011 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 19 maja 2011 roku.
- obowiązki zamieszczone w ustawach obejmujących w swych przepisach tematykę azbestu, to jest między innymi:
 - Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 roku o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (tekst jednolity Dz.U. 2017 poz. 2119)
 - Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2017 roku poz. 519 z późn. zm.)
 - Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach (Dz. U z 2018, poz. 21.)
 - Ustawa z dnia 7 lipca 1994 roku Prawo budowlane (Dz. U. z 2018, poz. 1332)
 - Ustawa z dnia 1 lipca 2005 roku o zmianie ustawy o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 141, poz. 1184 z późn. zm.).
- obowiązki zapisane w przepisach wykonawczych takich jak:
 - Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29 grudnia 2014 roku w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. 2014, poz. 1923),
 - Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 roku w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 120, poz. 1126),
 - Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 roku w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. Nr 216, poz. 1824),
 - Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 16 stycznia 2015 r. w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane na składowisku odpadów w sposób nieselektywny (Dz. U. 2015 poz. 110),

- *Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 7 września 2015 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o występowaniu substancji stwarzających szczególnie zagrożenie dla środowiska (Dz. U. 2015, poz. 1450),*
- *Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 roku w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649 z późn. zm.), zostało zmienione przez Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 5 sierpnia 2010 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 2010 nr 162 poz. 1089),*
- *Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 roku w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz. U. z 2011 Nr 8, poz. 31),*
- *Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 4 września 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie powołania Międzyresortowej Komisji do Spraw Najwyższych Dopuszczalnych Stężeń i Natężeń Czynników Szkodliwych dla Zdrowia w Środowisku Pracy (Dz. U. 2017 poz. 1731),*
- *Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 lutego 2011 roku w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. 2011 nr 33 poz. 166),*
- *Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 7 września 2015 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o występowaniu substancji stwarzających szczególnie zagrożenie dla środowiska (Dz. U. 2015 poz. 1350),*
- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2012 roku w sprawie sposobu prowadzenia przez marszałka województwa rejestru wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 2013, poz. 25),*
- *Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 16 lipca 2015 r. w sprawie dopuszczania odpadów do składowania na składowiskach (Dz. U. 2015, poz. 1277).*

2. CELE I ZADANIA „PROGRAMU...”

Podstawowym celem aktualizacji „Programu...” jest realizacja głównych założeń zawartych w dokumencie „Program oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009-2032” – usunięcie z terenu gminy Sośnicowice wyrobów zawierających azbest do 2032 roku.

Celem niniejszego „Programu...” jest:

- spowodowanie oczyszczenia obszaru gminy Sośnicowice z azbestu oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest,
- wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców gminy, spowodowanych azbestem oraz ustalenie koniecznych do tego uwarunkowań,
- spowodowanie sukcesywnej likwidacji oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie w określonym horyzoncie czasowym do spełnienia wymogów ochrony środowiska,
- stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest.

W Polsce problematyka bezpiecznego postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest została uszeregowana w bloku tematycznym obejmującym łącznie 6 procedur zgodnie z wymogami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej (Dz. U. Nr 71/2004, poz. 649). Są to:

- **Grupa I.** Procedury obowiązujące właścicieli i zarządzających obiektami, instalacjami lub urządzeniami zawierającymi azbest
 - **Procedura 1.** Obowiązki i postępowanie właścicieli oraz zarządców, przy użytkowaniu obiektów i terenów z wyrobami zawierającymi azbest.
 - **Procedura 2.** Obowiązki i postępowanie właścicieli i zarządców, przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów.
- **Grupa II.** Procedury obowiązujące wykonawców prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest-wytwórców odpadów niebezpiecznych.
 - **Procedura 3.** Postępowanie przy pracach przygotowawczych do usuwania wyrobów zawierających azbest.
 - **Procedura 4.** Prace polegające na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych, wraz oczyszczeniem obiektu (terenu) instalacji.
- **Grupa III.** Procedura obowiązująca prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.
 - **Procedura 5.** Przygotowanie i transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.
- **Grupa IV.** Procedura obowiązująca zarządzających składowiskami odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.
 - **Procedura 6.** Składowanie odpadów na składowiskach lub wydzielonych kwaterach przeznaczonych do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest.

Szczegółowe procedury postępowania przedstawiono w załączniku nr 1 do niniejszego dokumentu.

2.1. Obowiązki wytwórcy i posiadacza odpadów azbestowych

Na właścicielu, zarządcy bądź użytkowniku nieruchomości, na której znajdują się wyroby zawierające azbest, ciąży obowiązek sporządzenia informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania – obowiązek tzw. inwentaryzacji. Inwentaryzacja jest wykonywana na podstawie spisu z natury.

Osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami przedkładają informację odpowiednio wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta.

Podmioty prawne przedkładają informację bezpośrednio marszałkowi województwa.

Dane należy raportować corocznie do 31 stycznia za poprzedni rok kalendarzowy.

Zebrane od osób fizycznych informacje o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu wójt, burmistrz lub prezydent miasta przedkłada marszałkowi województwa do 31 marca każdego roku w formie aktualizacji Bazy Azbestowej.

W imieniu posiadaczy/użytkowników wyrobów zawierających azbest w gminie inwentaryzację wyrobów może przeprowadzić (zlecić przeprowadzenie) Gmina.

2.2. Zadania i możliwości organów samorządowych

Uwzględniając kompetencje i możliwości Gminy niniejsza aktualizacji „Programu...” ukierunkowana jest w znacznej mierze na prywatnych właścicieli obiektów, dla których zrealizowanie założonych celów w skali gminy bez określonych mechanizmów pomocowych może stwarzać problemy z przyczyn przede wszystkim ekonomicznych.

Do podstawowych zadań organów samorządowych w zakresie bezpiecznego postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest należy:

- zbieranie od osób fizycznych, niebędących przedsiębiorcami, informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, w tym azbestu,
- opracowanie programu usuwania azbestu z terenu gminy.

W trakcie realizacji „Programu...” i jego „Aktualizacji” realizowane są i dalszych ciągu będą następujące działania Gminy:

- organizacja kampanii edukacyjno-informacyjnej w zakresie szkodliwości azbestu, postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania oraz unieszkodliwiania.

Jest to jeden z istotniejszych elementów „Programu...” i dalszym etapie aktualizacji „Programu...” biorąc pod uwagę ciągle jeszcze relatywnie niską świadomość ekologiczną mieszkańców. Program edukacyjno-informacyjny winien zawierać:

- informacje o szkodliwości azbestu,
- obowiązki właścicieli posesji w zakresie przekazywania Burmistrzowi Gminy i Miasta Sośnicowice informacji o miejscach występowania wyrobów azbestowych, a także w wypadku ich uszkodzeń bądź prowadzenia prac remontowych ich sukcesywnego usuwania,
- informacje o możliwościach i niezbędnych warunkach dla uzyskania wsparcia w zakresie usuwania zdemontowanych wyrobów azbestowych z terenu posesji w ramach obowiązującego regulaminu dofinansowania z budżetu gminy w zakresie unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest,
- aktualny wykaz firm uprawnionych do wykonywania prac demontażowych wyrobów zawierających azbest,
- informacje o kolejnych działaniach gminy podjętych celem likwidacji azbestu. Akcja ta będzie realizowana poprzez lokalną prasę, ulotki, informacje zamieszczane na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Sośnicowicach, stronę internetową Urzędu Miejskiego z wyodrębnioną zakładką tematyczną – „Azbest”.

- utworzenie bazy danych o ilościach i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest w gminie w oparciu o przeprowadzoną inwentaryzację obiektów będących własnością osób fizycznych, a także na podstawie informacji posiadanych przez Urząd Miejski w Sońcówicach w ramach dotychczas prowadzonego monitoringu przedsiębiorców i zarządców obiektów zawierających elementy azbestowe. Bieżąca ich aktualizacja i wprowadzanie do Bazy Azbestowej. (www.bazaazbestowa.gov.pl)
- organizowanie usuwania wyrobów zawierających azbest przy wykorzystaniu pozyskanych na ten cel środków krajowych lub unijnych na zasadach określonych w aktualizowanym w miarę potrzeb Regulaminie,
- monitoring i okresowe raportowanie realizacji aktualizacji „Programu...”,
- weryfikacja i kolejna aktualizacja „Programu...” w wypadku istotnych zmian legislacyjnych lub nowych możliwości finansowych realizacji aktualizacji „Programu...”.

Przyjmuje się, że powyższe zadania realizowane będą w ciągu całego planowanego okresu działań zmierzających do usunięcia wyrobów azbestowych z terenu gminy – do 2032 roku.

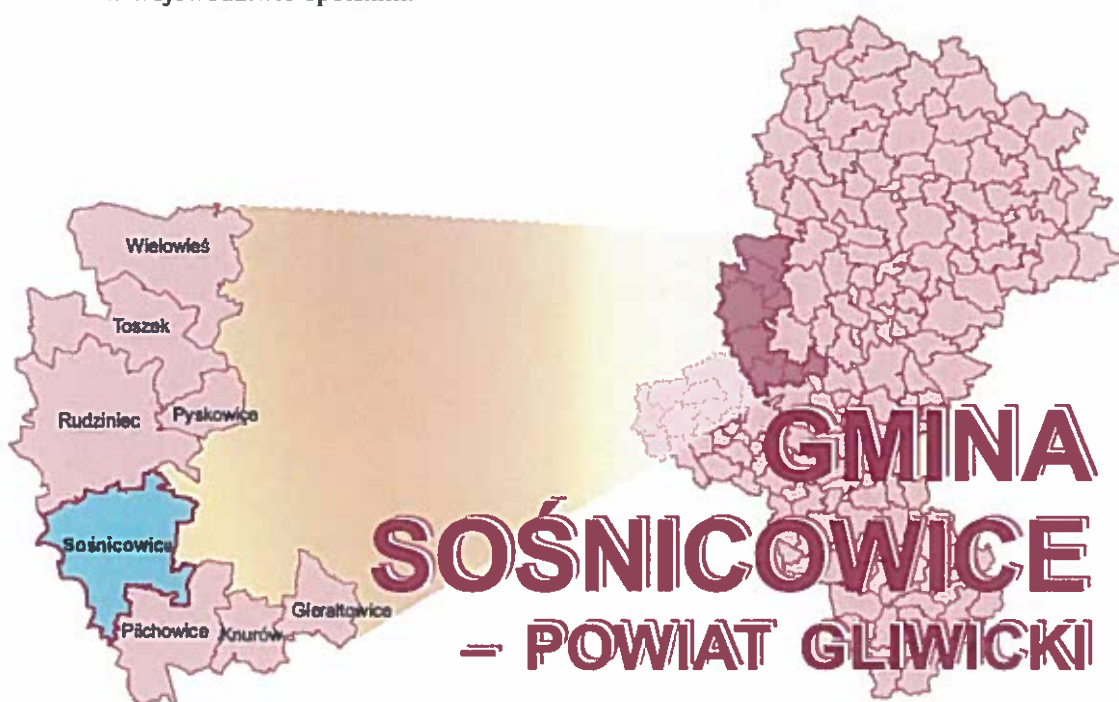

3. CHARAKTERYSTYKA GMINY SOŚNICOWICE

Gmina Sośnicowice to miejsko - wiejska gmina położona jest w zachodniej części województwa śląskiego, na terenie powiatu gliwickiego.

Sąsiaduje z gminami:

- od południa z gminą Pilchowice należącą do powiatu gliwickiego,
- od północy z gminą Rudziniec należącą do powiatu gliwickiego,
- od wschodu z miastem Gliwice,
- od południowego - zachodu z gminą Kuźnia Raciborska należącą do powiatu raciborskiego,
- od zachodu z gminą Bierawa należącą do powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego w województwie opolskim.

Rysunek 1 Lokalizacja Gminy Sośnicowice na tle powiatu gliwickiego i województwa śląskiego

Źródło: www.stat.gov.pl, 2010

W skład gminy Sośnicowice wchodzi miasto Sośnicowice i 8 sołectw:

- Bargłówka,
- Kozłów,
- Łany Wielkie,
- Sierakowice,
- Smolnica,
- Trachy,
- Tworóg Mały,
- Rachowice.

Teren gminy Sośnicowice to pogranicze Niziny i Wyżyny Śląskiej – na obszarze wielkiego kompleksu leśnego, między Opolszczyzną, a Górnym Śląskiem. Część mieści się w otulinie Parku Krajobrazowego Cystersów. Jest to obszar o najwyższych wartościach przyrodniczych i kulturowych objęty ochroną prawną.

Przez północno wschodnią część gminy przebiega droga o ważnym znaczeniu komunikacyjnym – autostrada A4, na odcinku Kleszczów – Sośnica wraz ze zjazdem z autostrady stanowiącym połączenie z drogą krajową 408 Kędzierzyn – Koźle – Gliwice. W ramach budowy autostrady na terenie gminy zlokalizowano także Miejsca Obsługi Podróżnych.

Korzystna lokalizacja, bliskie sąsiedztwo aglomeracji katowickiej oraz dobrze rozwinięta sieć komunikacyjna są głównymi czynnikami sprzyjającymi rozwojowi gospodarczemu gminy.

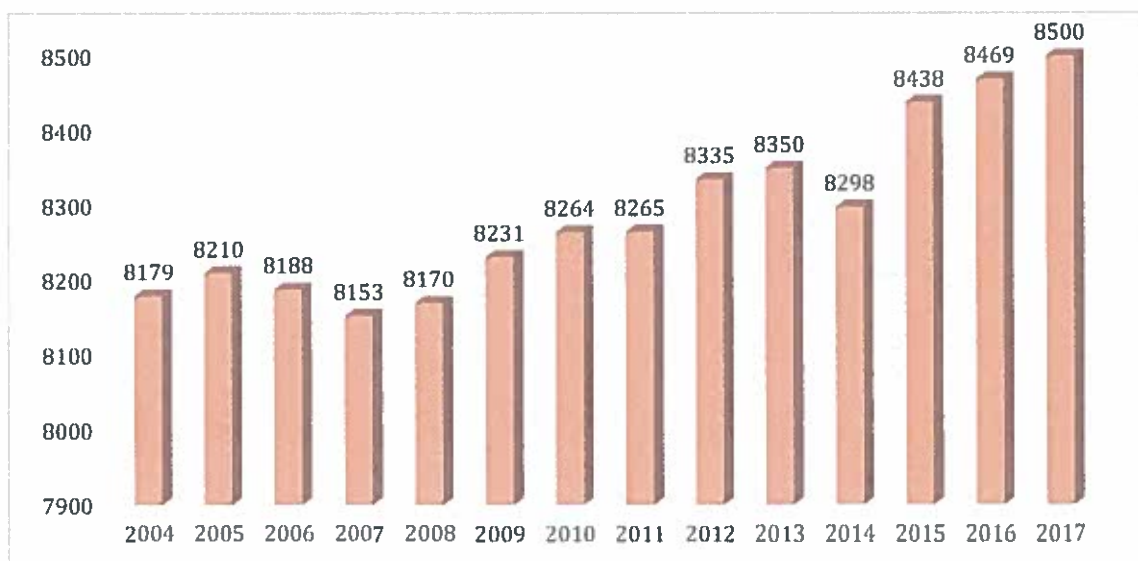
Długość sieci wodociągowej administrowanej przez ZGKiM w Sośnicowicach wynosi 74,2 km sieci rozdzielczej oraz 45,2 km podłączeń do budynków. Do miejscowości Kozłów oraz Smolnica doprowadzona jest sieć wodociągowa zarządzana przez PWiK w Gliwicach o łącznej długości 14,4 km sieci rozdzielczej oraz 2,7 km podłączeń do budynków.

Sieć kanalizacji sanitarnej administrowana przez ZGKiM w Sośnicowicach ma długość 28,588 km i jest podzielona na dwie aglomeracje: Sośnicowice – 6,819 km, Sierakowice – 21,770 km. Podłączonych jest 596 odbiorców i obejmują miejscowości Sośnicowice i Sośnicowice Osiedle (233 odbiorców), Rachowice (160 odbiorców), Sierakowice (203 odbiorców).

Na terenie sołectwa Smolnica administratorem sieci kanalizacji sanitarnej jest PWiK w Gliwicach na długości 12,08 km, a ilość podmiotów odprowadzająca ścieki do kanalizacji sanitarnej wynosi 435.

Gmina Sośnicowice zajmuje obszar o powierzchni 11650 ha, z czego 90% stanowi część wiejska, a 10% - miejska. Lasy stanowią 56,8% terenu gminy, znaczna ich większość (95,1%) znajduje się na obszarze części wiejskiej.

Sośnicowice według stanu na koniec 2017 roku liczą 8500 mieszkańców na 1 km przypadają 73 osoby. Obszar wiejski zamieszkuje 78,7% ogółu ludności, miejski – 21,3%. Liczba mieszkańców na przestrzeni lat wzrasta, w porównaniu z 2000 r. odnotowano wzrost o około 2%.

Rysunek 2 Liczba mieszkańców Gminy Sośnicowice w latach 2000-2017

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM w Sośnicowicach i www.stat.gov.pl 2018

O ciekawej historii gminy świadczą znajdujące się tam zabytki m.in.: późnobarokowy pałac, późnogotycki kościół św. Jakuba oraz drewniane domy z XIX w. Najstarszymi zabytkami naszej gminy są obiekty sakralne w Sierakowicach, Rachowicach, Smolnicy, Kozłowie i Sośnicowicach. Godny szczególnej uwagi jest zbudowany w 1755 r. późnobarokowy pałac. Ma on kształt podkowy i stoi na fundamentach średniowiecznego zamku. Zdobia go wczesnobarokowe dekoracje. Obecnie mieści się w nim Dom Pomocy Społecznej dla Dziewcząt. Niezwykły urok mają zabytkowe kapliczki, krzyże przydrożne oraz glazy narzutowe. W Kozłowie, na kościelnej wieży wisi jeden z najstarszych na Śląsku dzwonów (1417 r.).

Na terenie gminy znajdują się 2 turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania (hotel i ośrodek szkoleniowo – wypoczynkowy), w których w 2009 roku udzielono ogółem 14411 noclegów, w tym turystom zagranicznym - 6965.

Na terenie Gminy Sośnicowice znajdują się:

- pomniki przyrody:
 - Dąb szypułkowy (*Quercus robur*) - 4 szt.,
 - Buk pospolity (*Fagus silvatica*),
- rezerwat przyrody „Las Dąbrowa” o powierzchni 20,1 ha,
- Park Krajobrazowy „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich” o powierzchni 49 387 ha, a powierzchnia otuliny - 14 010 ha (w granicach gminy około 2450 ha parku i otuliny), powołany Rozporządzeniem nr 181/93 Wojewody Katowickiego z dnia 23 listopada 1993 r. w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”. Dz. Urz. Woj. Kat., poz. 130).

4. INFORMACJA O ILOŚCI I ROZMIESZCZENIU WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE GMINY SOŚNICOWICE

4.1. Działania Gminy Sośnicowice do marca 2017 roku

Gmina Sośnicowice w 2011 roku uzyskała dofinansowanie z Ministerstwa Gospodarki na przeprowadzenie szczegółowej terenowej inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz opracowanie „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Sośnicowice”.

W wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji uzyskano informacje, iż na obszarze gminy jest 407 posesji (452 budynki) będących własnością osób fizycznych, z zabudowanymi wyrobami zawierającymi azbest o łącznej powierzchni 52.803 m² (tj. 580,38 Mg).

W poszczególnych miejscowościach Gminy Sośnicowice zinwentaryzowano także dziesięć posesji, na których zlokalizowanych było 19 budynków z pokryciem azbestowym na terenie nienależącym do osób fizycznych o powierzchni 11.765 m² (tj. 129,42 Mg). W sumie zinwentaryzowano 710,25 Mg wyrobów zawierających azbest z czego 580,83 Mg u osób fizycznych oraz 129,42 Mg na posesjach należących do osób prawnych.

Od 2012 roku Gmina Sośnicowice corocznie składała wnioski do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Gospodarki Wodnej w Katowicach o dofinansowanie kosztów demontażu, transportu i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest.

W celu usystematyzowania zasad dofinansowania dla mieszkańców ustalono:

- Regulamin udzielania dofinansowania kosztów poniesionych na usuwanie wyrobów zawierających azbest z obiektów budownictwa indywidualnego z terenu Gminy Sośnicowice w 2012 roku w ramach „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Sośnicowice” - Załącznik do zarządzenia Nr 121/2011 Burmistrza Sośnicowic z dnia 22.11.2011r.
- Regulamin udzielania dofinansowania kosztów poniesionych na usuwanie wyrobów zawierających azbest z obiektów budownictwa indywidualnego z terenu Gminy Sośnicowice w 2013 roku w ramach „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Sośnicowice” - Załącznik do zarządzenia Nr 1/2013 Burmistrza Sośnicowic z dnia 02.01.2013r.
- Regulamin udzielania dofinansowania kosztów poniesionych na usuwanie wyrobów zawierających azbest z obiektów budownictwa indywidualnego z terenu Gminy Sośnicowice w 2014 roku w ramach „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Sośnicowice” - Załącznik do zarządzenia nr 55/2014 Burmistrza Sośnicowic z dnia 16.06.2014r.
- Regulamin udzielania dofinansowania kosztów poniesionych na usuwanie wyrobów zawierających azbest z obiektów budownictwa indywidualnego z terenu Gminy Sośnicowice w 2015 roku w ramach „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Sośnicowice” - Załącznik do zarządzenia nr 15/2015 Burmistrza Sośnicowic z dnia 10.02.2015r.
- Regulamin udzielania dofinansowania kosztów poniesionych na usuwanie wyrobów zawierających azbest z obiektów budownictwa indywidualnego z terenu Gminy Sośnicowice w 2016r. w ramach "Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Sośnicowice" - Załącznik do zarządzenia nr 4/2016 Burmistrza Sośnicowic z dnia 18.01.2016r.
- Regulamin udzielania dofinansowania kosztów poniesionych na usuwanie wyrobów zawierających azbest z obiektów budownictwa indywidualnego z terenu Gminy Sośnicowice w 2017r. w ramach "Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Sośnicowice" - Załącznik do zarządzenia nr 12/2017 Burmistrza Sośnicowic z dnia 6.02.2017r.

- Zarządzenie Burmistrza nr 16/2018 z dnia 14 marca 2018r. dotyczące określenia w 2018 roku zasad udzielania dotacji celowej na dofinansowanie kosztów poniesionych na usuwanie wyrobów zawierających azbest z obiektów budownictwa indywidualnego z terenu Gminy Sośnicowice w ramach „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Sośnicowice”

Według Regulaminów mieszkańiec/inwestor mógł uzyskać dofinansowanie w wysokości do 100% kosztów kwalifikowanych, określonych przez WFOSiGW. Kosztem kwalifikowanym było:

- usuwanie (demontaż, pakowanie),
- transport,
- unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest.

Maksymalna wartość dofinansowania usuwania, transportu i unieszkodliwiania (składowania) wyrobów zawierających azbest nie mogła przekroczyć wartości 12.000 złotych brutto.

Koszty zostały poniesione ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska w Warszawie, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Katowicach oraz w niewielkiej części budżetu Miasta Sośnicowice.

W latach 2012-2017 wydatkowano na ten cel 205.296,15 zł, w tym:

- w 2012 roku - 45.797,49 zł,
- w 2013 roku - 35.387,95 zł,
- w 2014 roku - 8.804,84 zł,
- w 2015 roku - 33.906,87 zł,
- w 2016 roku - nie usuwano azbestu,
- w 2017 roku - 81.399,00 zł

W związku z akcjami usuwania wyrobów zawierających z terenu Gminy Sośnicowice usunięto 193,2 Mg azbestu, w tym:

- w 2012 roku - 47,58 Mg,
- w 2013 roku - 31,86 Mg,
- w 2014 roku - 8,46 Mg,
- w 2015 roku - 33,16 Mg,
- w 2016 roku - nie usuwano azbestu,
- w 2017 roku - 72,140 Mg.

Niezależnie od akcji dofinansowanej ze środków finansowych WFOŚ w latach 2012 – 2017 kilku mieszkańców we własnym zakresie i na własny koszt usunęło około 500 m² pokryć dachowych zawierających azbest.

W sumie z terenu gminy Sośnicowice od momentu przeprowadzenia w 2011 roku inwentaryzacji terenowej usunięto 193,2 Mg wyrobów zawierających azbest z budynków należących do osób fizycznych. Nie można zapominać o wyrobach zawierających azbest, które zostały usunięte z terenu gminy Sośnicowice w latach 2007-2009, to jest 36,95 Mg.

Reasumując do chwili obecnej usunięto 230,15 Mg azbestu.

W 2018 roku zgodnie z nowym Zarządzeniem Burmistrza nr 16/2018 z dnia 14 marca 2018r. dotyczącym określenia w 2018 roku zasad udzielania dotacji celowej na dofinansowanie kosztów poniesionych na usuwanie wyrobów zawierających azbest z obiektów budownictwa indywidualnego z terenu Gminy Sośnicowice w ramach „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Sośnicowice” będzie prowadzona podobna akcja usuwania wyrobów zawierających azbest.

Na 2018 roku planowane jest usunięcie według deklaracji mieszkańców około 1925m² wyrobów zawierających azbest w tym 681 m² w formie zdemontowanej. W sumie jest to około według realnych wskaźników wagowych około 30 Mg wyrobów zawierających azbest. Zestawienie tabelaryczne mieszkańców planujących usuwanie wyrobów zawierających azbest w 2018 roku zamieszczono w załączniku nr 4.

4.1.1. Stan aktualny

4.1.1.1. Posesje prywatne

W poniższej części opracowania zastosowano określenie „osoby fizyczne” i „osoby prywatne” zamiennie. Są to mieszkańcy gminy Sońnicowice lub osoby posiadające tytuł prawny do budynku zlokalizowanego na terenie gminy Sońnicowice pokrytego wyrobami azbestowymi lub będące właścicielami nieruchomości na terenie której są wyroby luzem.

Według zaktualizowanej Bazy Azbestowej na obszarze gminy na terenie należącym do osób fizycznych miejsca występowania azbestu zlokalizowane są na 281 posesjach osób prywatnych.

Zewidencjonowano 320 lokalizacji azbestu w tym 292 obiekty i 28 miejsc z wyrobami zawierającymi azbest zdemontowany. Różnice w ilościach posesji i punktów wynikają z faktu iż na niektórych posesjach zlokalizowanych jest po kilka obiektów pokrytych powłokami zawierającymi azbest.

Łączną powierzchnię zinwentaryzowanych wyrobów zlokalizowanych na terenie należącym do osób fizycznych oszacowano na około 38.621 m², co po przeliczeniu według przelicznika Bazy Azbestowej daje 424,835 Mg. Należy pamiętać, iż przelicznik Bazy Azbestowej to 11, czyli 1 m² waży 11 kg, natomiast w rzeczywistości waga 1 metra kwadratowego płyt płaskich to około 13-14 kg, natomiast płyt falistych to około 17-19 kg. Licząc średnio po około 17 kg zinwentaryzowana powierzchnia to około 650 ton.

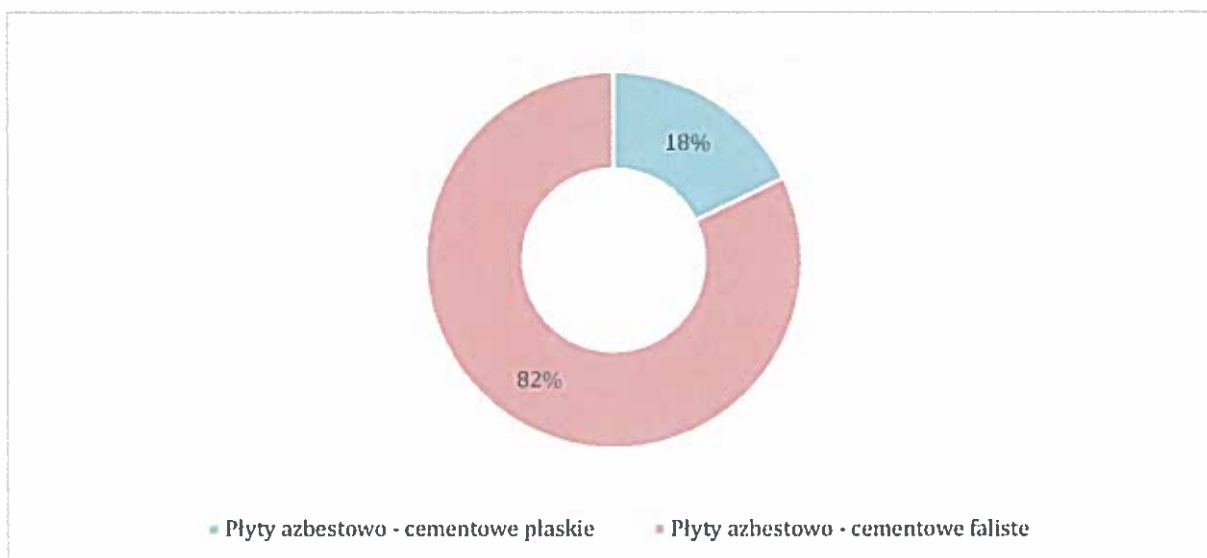
Z inwentaryzacji obiektów należących do osób fizycznych posiadających wyroby zawierające azbest wynika, iż:

- W01-płyty azbestowe płaskie stanowią 17,8% wyrobów azbestowych (58 obiektów, 75,757 Mg, 6.887 m²),
- W02-płyty azbestowe faliste stanowią 82,2% wyrobów azbestowych (262 obiekty, 349,078 Mg, 31.734 m²).

Tabela 1 Rodzaje wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Sońnicowice

Rodzaj pokrycia zawierającego azbest	ilość obiektów [szt.]	Szacowana powierzchnia [m ²]	Waga obliczeniowa-wg przelicznika Bazy Azbestowej 11 kg [Mg]
Płyty azbestowo - cementowe płaskie	58	6.887	75.757
Płyty azbestowo - cementowe faliste	262	31.734	349.078
SUMA	320	38.621	424,835

Źródło: na podstawie danych z aktualizacji Bazy Azbestowej, kwiecień 2018

Rysunek 3 Procentowa ilość poszczególnych rodzajów wyrobów zawierających azbest w sumarycznej ilości wyrobów zawierających azbest na obiektach będących własnością osób fizycznych

Źródło: na podstawie danych z aktualizacji Bazy Azbestowej, kwiecień 2018

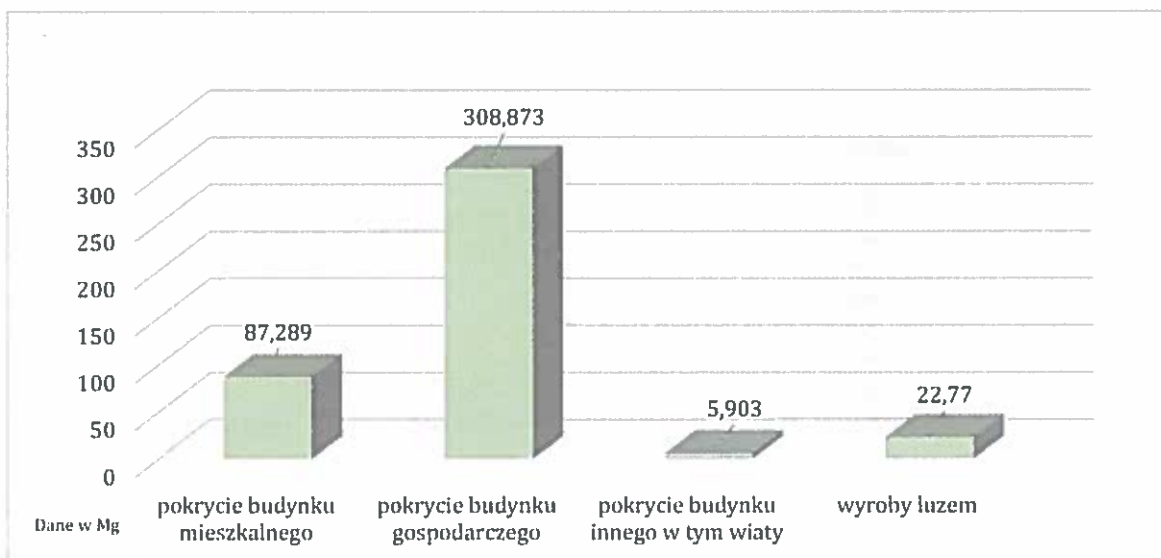
Wyroby azbestowe zewidencjonowane na terenie gminy Sośnicowice u osób prywatnych zabudowane były:

- w 20,55% na budynkach mieszkalnych (87,289 Mg, 7.935 m²),
- w 72,70% na budynkach gospodarczych (309,973 Mg, 28.179 m²),
- w 1,39% na obiektach innych, w tym wiatach (5,903 Mg, 537 m²),
- w 5,36% jako wyroby luzem zdemontowane i zeskładowane (22,770 Mg, 2.070 m²).

Tabela 2 Ewidencja wyrobów zawierających azbest w zakresie rodzaju budynku

Rodzaj obiektu	ilość obiektów [szt.]	Szacowana powierzchnia [m ²]	Waga obliczeniowa - wg przelicznika Bazy Azbestowej 11 kg [Mg]
<i>pokrycie budynku mieszkalnego</i>	57	7.935	87,289
<i>pokrycie budynku gospodarczego</i>	226	28.079	308,873
<i>pokrycie budynku innego w tym wiaty</i>	9	537	5,903
<i>wyroby luzem</i>	28	2.070	22,770
SUMA	320	38.621	424,835

Źródło: na podstawie danych z aktualizacji Bazy Azbestowej, kwiecień 2018

Rysunek 4 Ilość wagowa wyrobów zawierających azbest z podziałem na pokrytą powierzchnię na budynkach mieszkalnych, gospodarczych i innych na terenie gminy Sośnicowice

Źródło: na podstawie danych z aktualizacji Bazy Azbestowej, kwiecień 2018

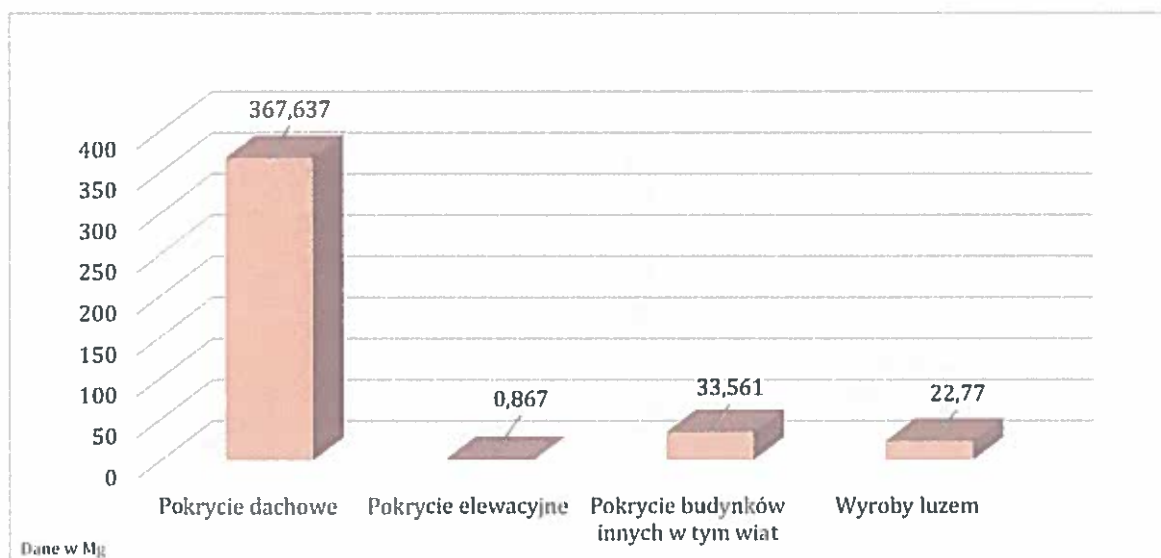
Analizując pokrycia budynków prywatnych zawierające azbest zewidencjonowane podczas inwentaryzacji w terenie obliczono, iż:

- 86,54% stanowią pokrycia dachów budynków (367,637 Mg, 33.422 m²),
- 0,2% stanowią elewacje budynków (0,867 Mg, 79 m²),
- 7,9% stanowią pokrycia obiektów innych w tym wiaty (33,561 Mg, 3.051 m²),
- 5,36% stanowią wyroby zdemontowane (22,77 Mg, 2.070 m²).

Tabela 3 Ewidencja wyrobów zawierających azbest w zakresie rodzaju pokrycia

Rodzaj powierzchni pokrytej wyrobami zawierającymi azbest	ilość obiektów [szt.]	Szacowana powierzchnia [m ²]	Waga obliczeniowa - wg przelicznika Bazy Azbestowej 11 kg [Mg]
Pokrycie dachowe	278	33.422	367,637
Pokrycie elewacyjne	6	79	0,867
Pokrycie budynków innych w tym wiat	8	3.051	33,561
Wyroby luzem	28	2.070	22,77
SUMA	320	38.621	424,835

Źródło: na podstawie danych z aktualizacji Bazy Azbestowej, kwiecień 2018

Rysunek 5 Ilość wagowa wyrobów azbestowych zlokalizowanych na dachach, elewacjach i innych obiektach oraz wyroby luzem i rury na terenie gminy Sośnicowice

Źródło: na podstawie danych z aktualizacji Bazy Azbestowej, kwiecień 2018

4.1.1.2. Posesje osób prawnych

Zgodnie z przeprowadzoną aktualizacją danych osób prawnych poprzez bezpośredni kontakt z każdą z zewidencjonowanych w 2011 roku osób prawnych można stwierdzić iż aktualnie (według danych na 3 kwietnia 2018 roku) na terenie Gminy Sośnicowice wyroby zawierające azbest zlokalizowane są:

- na terenie użytkowanym przez Zakład Usług Komunalnych i Mieszkaniowych w Sośnicowicach (stan bez zmian):
 - w miejscowości Sośnicowice przy ulicy Powstańców – zadaszenie wiaty o powierzchni 230 m² (tj. 2,53 Mg),
 - w miejscowości Smolnica przy ulicy Szkolnej na tyłach szkoły – pokrycie dachowe budynku gospodarczego o powierzchni 30 m² (tj. 0,33 Mg),
- na terenie należącym do Leier Polska S.A. Zakład Sierakowice:
 - w miejscowości Sierakowice pokrycie elewacyjne na dwóch budynkach gospodarczych o powierzchni około 6280 m² (tj. 68,08 Mg),
- na terenie należącym do Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Trachach:
 - w miejscowości Trachy przy ulicy Raciborskiej – pokrycie dachowe na jednym budynku gospodarczym o łącznej powierzchni ok. 300 m² (tj. 3,3 Mg)
- na terenie Przedsiębiorstwa Wielobranżowego Agromas Sp. z o.o.:
 - w miejscowości Sierakowice przy ulicy Rachowickiej dachowe budynku gospodarczego o powierzchni 156 m² - pokrycie
 - w miejscowości Sierakowice przy ulicy Rachowickiej dachowe budynku gospodarczego o powierzchni 337,5 m² - pokrycie
 - w miejscowości Rachowice przy ulicy Rachowickiej dachowe budynku gospodarczego o powierzchni 80,0 m² - pokrycie
- na terenie należącym do Nadleśnictwa Rudziniec (stan bez zmian):
 - w miejscowości Sierakowice przy ulicy Rachowickiej dachowe na budynku gospodarczym o powierzchni 50 m² (tj. 0,55 Mg),
 - w miejscowości Sierakowice przy ulicy Wiejskiej dachowe na budynku gospodarczym o powierzchni 159 m² (tj. 1,749 Mg),
- na terenie należącym do Wspólnoty Sośnicowice (stan bez zmian):

- o w miejscowości Sośnicowice przy ulicy Kasztanow pokrycie dachowe budynku gospodarczego o powierzchni 200 m² (tj. 2,2 Mg).

Do marca 2018 roku usunięto azbest z terenu:

- Wspólnoty Mieszkaniowej w Łanach Wielkich:
 - o usunięto azbest z pokrycia elewacji budynku mieszkalnego o łącznej wadze 16,91 Mg,
- Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Trachach:
 - o usunięto pokrycie dachowe z sześciu budynków gospodarczych o łącznej wadze 34,08 Mg, (część już jako prywatna własność)
- Leier Polska S.A. Zakład Sierakowice:
 - o zburzono budynek kotłowni i usunięto azbest o łącznej wadze 1,180 Mg.
- Przedsiębiorstwa Wielobranżowego Agromas Sp. z o.o.:
 - o usunięto pokrycie dachowe z trzech budynków o łącznej wadze 6,73 Mg.

Ilości azbestu na terenie posesji należących do osób prawnych zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 4 Ilości azbestu aktualnie użytkowanego przez osoby prawne na terenie gminy Sośnicowice

Podmiot	Ilość zinwentaryzowanych obiektów [szt.]	Ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest [m ²]	Ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest [Mg]
Leier Polska S.A. Zakład Sierakowice	2	6.280	69,08
Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Trachach	1	300	3,3
Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Agromas	3	573,5	6,308
Zakład Usług Komunalnych i Mieszkaniowych w Sośnicowicach	2	260	2,860
Nadleśnictwo Rudziniec	2	210	2,31
Wspólnota Sośnicowice	1	200	2,20
RAZEM	11	7.823,50	86,058

Źródło: na podstawie danych z aktualizacji Bazy Azbestowej, kwiecień 2018

W sumie na obszarze gminy Sośnicowice na terenie osób fizycznych i osób prawnych istnieją **292** posesje (331 lokalizacji), na których zlokalizowano pokrycia azbestowe, z czego:

- 281 posesji (320 lokalizacji) osób fizycznych,
- 11 posesji (11 lokalizacji) należących do osób prawnych.

Według aktualnych danych na terenie Gminy Sośnicowice zewidencjonowanych jest **46.444,5 m²** wyrobów zawierających azbest, to odpowiada około **510,920 Mg**, w tym:

- 38.621 m² tj. 424,835 Mg na terenie osób fizycznych,
- 7.823,50 m² tj. 86,058 Mg na terenie osób prawnych.

Szczegółowy wykaz obiektów zawierających wyroby azbestowe przedstawiono w załączniku nr 5 do niniejszego opracowania.

4.2. Ocena stanu technicznego i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest (na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji oraz danych przekazanych przez administratorów budynków)

Stan techniczny wyrobów zawierających azbest zabudowanych w posesjach i obiektach gospodarczych będących własnością osób fizycznych oszacowano na podstawie wizji lokalnej i oględzin obiektów w 2011 roku.

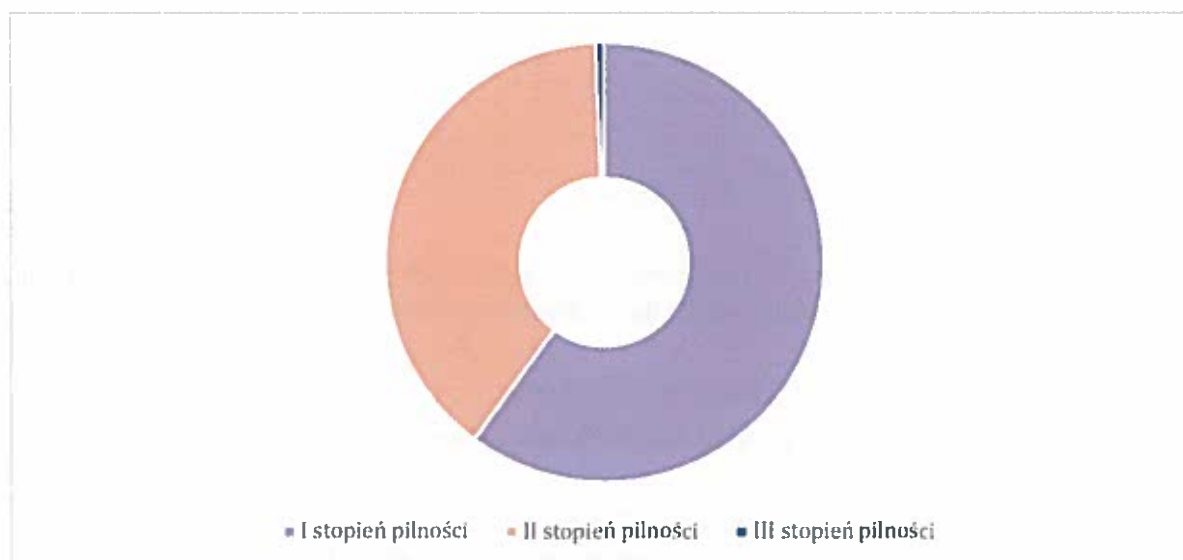
Z oceny tej wynika, że są to w większości wyroby starsze niż 20 lat, w zdecydowanej większości bez powłok zabezpieczających.

W związku z tym iż minęło od 2011 roku 7 lat stan tych wyrobów w części zapewne uległ zmianie, w niniejszym rozdziale zostaną przedstawione dane w oparciu zaktualizowane dane składane okresowo przez mieszkańców. Niemniej jednak w najbliższych latach zasadne jest skontrolowanie stanu technicznego wyrobów zawierających azbest oraz wypełnienie załącznika do rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 5 sierpnia 2010 (Dz. U. z 2010 r. poz. 1089) tj. Oceny stanu możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest.

Tabela 5 Ocena stanu technicznego wyrobów zawierających azbest w obiektach będących własnością osób fizycznych, zlokalizowanych na terenie gminy Sośnicowice

Stopień pilności	Ilość obiektów [szt.]	Powierzchnia materiałów [m ²]	Waga materiałów [Mg]
I stopień pilności	186	23.210	255,312
II stopień pilności	131	15.178	166,96
III stopień pilności	3	233	2,563
RAZEM	320	38.621	424,835

Źródło: na podstawie danych z aktualizacji Bazy Azbestowej, kwiecień 2018

Rysunek 6 Ewidencja stanu technicznego wyrobów zawierających azbest w obiektach będących własnością osób fizycznych, zlokalizowanych na terenie gminy Sośnicowice

Źródło: na podstawie danych z aktualizacji Bazy Azbestowej, kwiecień 2018

Z zestawień zamieszczonych powyżej wynika, iż 60,01% wyrobów zawierających azbest zlokalizowanych na terenie posesji osób fizycznych na terenie gminy Sośnicowice należy do I stopnia pilności. Oznacza to, iż wyroby te są w złym stanie i niezbędne jest ich natychmiastowe usunięcie.

Okolo 39,3% zalicza się do II stopnia pilności, co oznacza, że ich stan pozwala na ich dalsze użytkowanie, niemniej jednak należy dokonać kolejnej oceny stopnia przydatności do dalszego użytkowania za rok.

Okolo 0,6% wyrobów zakwalifikowano do III stopnia pilności – oznacza to, iż wyroby te są w dobrym stanie i kolejna ocena niezbędna jest za pięć lat.

Dane te pochodzą z inwentaryzacji przeprowadzonej w 2011 roku oraz z danych okresowo składanych przez część mieszkańców w związku z tym stan tych wyrobów w 2018 roku może być gorszy.

5. ZASADY POSTĘPOWANIA Z ODPADAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST

5.1. Ogólne zasady postępowania z wyrobami zawierającymi azbest

Azbest, jako materiał niebezpieczny podlega szczególnemu traktowaniu. Odpady zawierające azbest powinny być utylizowane w odpowiednio do tego celu przystosowanych miejscach (składowiskach).

W zakresie sposobu użytkowania i warunków usuwania wyrobów zawierających azbest obowiązują następujące przepisy:

- Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 roku w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649) zmienione Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 5 sierpnia 2010 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 162, poz. 1089)

Rozporządzenia te nakładają na właściciela nieruchomości, na której zlokalizowane są wyroby zawierające azbest do:

- prowadzenia okresowej kontroli stanu tych wyrobów,
- sporządzania sprawozdania z tych kontroli w postaci tzw. „oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest”,
- przekazywania wyników kontroli organowi nadzoru budowlanego.

Ponadto w celu bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest właściciel nieruchomości winien:

- zabezpieczyć przez zabudowę przestrzeni, na której znajdują się wyroby azbestowe lub poprzez pokrycie wyrobów szczelną powłoką,
- wyeliminować wszelkie prace związane z obróbką mechaniczną przy pracach zabezpieczających,

W przypadku podjęcia decyzji o zabezpieczeniu lub usunięciu wyrobów zawierających azbest winien:

- zgłosić prace do właściwego organu administracji architektoniczno – budowlanej.

Wykonawca prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest zobowiązany jest do:

- posiadania odpowiednich zezwoleń/pozwoleń/decyzji w zakresie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi (zgodnie z obowiązującą ustawą o odpadach),
- przeszkolenia wszystkich pracowników zatrudnionych przy pracach związanych z zabezpieczaniem lub usuwaniem wyrobów zawierających azbest w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania,
- opracowania szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest,
- posiadania niezbędnego wyposażenia technicznego i socjalnego zapewniającego prowadzenie prac zgodnie z ustalonym planem oraz zabezpieczeń pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu,
- zgłoszenia planowanych prac właściwemu organowi nadzoru budowlanego oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy, przed przystąpieniem do prac.

Ponadto wykonawca prac winien:

- izolować od otoczenia obszar prac, przez zastosowanie osłon zabezpieczających przenikanie azbestu do środowiska,
- ogrodzić teren prac z zachowaniem bezpiecznej odległości od traktów komunikacyjnych dla osób pieszych,

- umieścić w strefie prac tablice informacyjne (informujące o azbecie),
 - zastosować środki techniczne ograniczające do minimum emisje azbestu do środowiska.
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 roku w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. z 2005 roku Nr 216 poz. 1824)
Rozporządzenie to szczegółowo określa sposób postępowania oraz obowiązki wykonawcy prac związanych z zabezpieczeniem bądź usunięciem wyrobów zawierających azbest w zakresie organizacji terenu prac, bezpieczeństwa pracowników i środowiska.

5.2. Zakres bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest

Podstawą bezpiecznego postępowania z materiałami zawierającymi azbest jest eliminacja lub co najmniej minimalizacja ryzyka emisji włókien azbestu do atmosfery. Zatem dopuszczalna jest eksploatacja materiałów zawierających azbest w dobrym stanie technicznym, o nie uszkodzonej powierzchni, ewentualnie odpowiednio zabezpieczonej. Prawo zakłada dwie metody zabezpieczenia. Pierwsza metoda polega na odizolowaniu wyrobów od otoczenia poprzez obudowanie ich pyłoszczelną przegrodą wykonaną np. ze sklejki lub płyt gipsowych. Druga metoda – kapsulacja – to pokrycie powierzchni przedmiotowych wyrobów specjalnymi substancjami impregnującymi uniemożliwiającymi kruszenie lub tworzącymi powłoki na powierzchni materiałów, zabezpieczające przed odrywaniem się zewnętrznych cząstek wyrobu – włókien azbestu do otoczenia. Czas użytkowania prawidłowo zabezpieczonych płyt azbestowo-cementowych określony został przez producentów na 30 lat. Miało to niewątpliwie znaczenie przy ustalaniu ostatecznego terminu realizacji oczyszczenia kraju z azbestu, wyznaczonego na 31 grudnia 2032 roku. Regulacje prawne od 25 stycznia 2011 roku zakładają dwa wyjątki od ostatecznego terminu eliminacji azbestu:

1. Przewiduje się możliwość wykorzystywania bez ograniczeń czasowych dróg utwardzonych odpadami azbestowymi przed wejściem w życie zakazu ich stosowania, po trwałym zabezpieczeniu przed emisją włókien azbestu. Stan drogi zabezpieczonej podlega stałej kontroli.
2. Zdecydowano również o możliwości pozostawienia w ziemi bez ograniczeń czasowych rur azbestowo – cementowych i elementów wyłączonych z użytkowania instalacji ciepłowniczych, wodociągowych, kanalizacyjnych i elektroenergetycznych podziemnych w przypadku gdy ich usytuowanie nie naraża na kontakt człowieka. Występowanie rur a – c pod powierzchnią ziemi nie powoduje emisji więc nie stwarza żadnego zagrożenia, które z kolei z pewnością miałyby miejsce podczas próby ich usuwania.

Z uwagi na powszechne występowanie wyrobów azbestowych i wynikające z tego zagrożenia, ich dalsze użytkowanie wiąże się ze stałą kontrolą oraz spełnianiem nałożonych prawem obowiązków przez właścicieli, zarządców lub użytkowników obiektów z zabudowanym azbestem.

Jednym z zobowiązań jest przeprowadzanie kontroli stanu technicznego tych. Pierwszej oceny należało dokonać w terminie do 15 maja 2005 roku zgodnie z obowiązującym wówczas prawem. Właściciele lub zarządcy, którzy spełnili ten obowiązek – sporządzają kolejne „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” w terminach wynikających z warunków poprzedniej „Oceny...” – tzn.: do 5-ciu lat, – jeżeli wyroby zawierające azbest są w dobrym stanie technicznym, do 1-go roku, – jeżeli przy poprzedniej „Ocenie stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” ujawnione zostały drobne (do 3% powierzchni wyrobów) uszkodzenia lub do 30 dni od przeprowadzenia prac zabezpieczających wyroby. Zabudowane materiały budowlane, które posiadały lub posiadają duże i widoczne uszkodzenia – powinny zostać bezzwłocznie usunięte. Sporządzony dokument powinien być przechowywany do czasu wykonania następnej oceny. Arkusz „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” stanowi załącznik nr 3 do niniejszego opracowania.

Właściciel lub zarządca zobowiązany jest również do przeprowadzenia inwentaryzacji (spisu z natury) wyrobów zawierających azbest. Wyniki inwentaryzacji powinny służyć do sporządzenia stosownej

informacji, którą osoby fizyczne są zobowiązane przekazywać wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta – właściwemu dla miejsca znajdowania się budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu z wyrobami zawierającymi azbest. Informacje przedkłada się corocznie, celem wykazania ewentualnych zmian w ilości posiadanych wyrobów zawierających azbest – co pozwoli na ocenę zagrożenia dla ludzi i środowiska w danym rejonie. Wzór „*Informacji o wyrobach zawierających azbest*” stanowi załącznik nr 2 do niniejszego opracowania.

Instalacje lub urządzenia zawierające azbest bądź pomieszczenia, w których one się znajdują oraz użytkowane bez zabezpieczenia drogi i pozostawione w ziemi wyłączone z użytkowania rury azbestowo – cementowe należy oznakować odpowiednim znakiem ostrzegawczym dla azbestu.

Ponadto, dla każdego pomieszczenia, w którym znajdują się instalacje lub urządzenia zawierające azbest właściciel lub zarządca powinien opracować plan kontroli jakości powietrza (monitoringu), a jego wyniki uwzględnić przy dalszej eksploatacji lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest. Wskazane jest również opracowanie wspomnianego planu kontroli dla wyrobów zawierających azbest o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000 kg/m^3 (tzw. „miękkie”), lub zawierających azbest krokidolit, a także jeżeli istnieje uzasadniona obawa dużej emisji azbestu do środowiska. Przez cały czas użytkowania wyrobów zawierających azbest w obiekcie lub nieruchomości, właściciel lub zarządca ma obowiązek przeprowadzania bieżącej kontroli stanu oraz konserwacji tych wyrobów. Pracownicy dokonujący takich prac i czynności powinni być odpowiednio przeszkoleni w zakresie bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest, a także odpowiednio wyposażeni we właściwą odzież i środki ochronne.

5.3. Ogólne zasady postępowania przy pracach naprawczych oraz demontażu wyrobów zawierających azbest

Dotychczasowe doświadczenia wskazują, że pewna część prac polegających na usuwaniu z budynków mieszkalnych elewacyjnych płyt azbestowo-cementowych, wykonywana jest na życzenie mieszkańców, bez wcześniejszego rozpoznania zagrożeń i rzeczywistej potrzeby takich prac. Tak, więc dochodzi do sytuacji, w której wyroby z azbestocementu są usuwane w niewłaściwy sposób. Już sama destrukcja powierzchni płyt azbestowo-cementowych przy użyciu szczotki drucianej, stosowanej dla oczyszczenia powierzchni płyt, w zależności od siły docisku i spoistości ścieranej płyty powodować może zanieczyszczenie od 1.000 do powyżej 50.000 w/m^3 .

Brak uszczelnienia otworów okiennych i inne błędy w organizacji pracy gwarantują przedostawanie się wytworzonych podczas demontażu pyłów azbestu do wnętrza budynku.

Można, więc wyrazić opinię, że większe zagrożenie pyłami azbestu powoduje nieumiejętny demontaż wyrobów z azbestem niż właściwa eksploatacja tych wyrobów.

Przyjmuje się, że wyroby zawierające azbest w budynku nie są automatycznie zagrożeniem dla jego mieszkańców, więc nie powinny być bezwzględnie usuwane z obiektu. Usuwanie tych wyrobów nieodłącznie związane jest z pewnym ich uszkodzeniem w trakcie demontażu, a więc ryzykiem przejściowego wzrostu zanieczyszczenia powietrza pyłami azbestu w strefach pracy (pośrednio wokół budynku lub w jego wnętrzu). Ryzyko to powinno być minimalizowane przez „wyspecjalizowanych wykonawców” i specjalistyczne, a więc kosztowne techniki pracy. Jednak „oszczędna” i jednocześnie „bezpieczna” forma realizacji prac nie jest możliwa. Z tego względu decydujące znaczenie ma odpowiednia kwalifikacja wyrobów pod względem bezpieczeństwa i prawidłowa ocena kiedy należy je usunąć.

W celu kwalifikacji wyrobów zawierających azbest do dalszego użytkowania lub usunięcia oraz określenia „stopnia pilności działań naprawczych”, właściciele obiektów posiadających obiekty z wyrobami zawierającymi azbest powinni wykonać „ocenę stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” według załącznika nr 1 do Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 5 sierpnia 2010 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. nr 162 poz. 1089). Arkusz „*Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest*” stanowi załącznik nr 3 do niniejszego opracowania

Podczas sporządzania wspomnianej tu „oceny” lub wobec planowanych remontów w budynku, w którym znajdują się wbudowane wyroby zawierające azbest, należy mieć świadomość, jakie czynności, albo wyroby i ich szczególna konfiguracja w obiekcie, stwarzają ryzyko uwolnienia do powietrza pyłów azbestu.

Ogólnie przyjmuje się, że wyroby będące w „dobrym stanie technicznym” niewykazujące objawów zużycia, uszkodzenia, starzenia się, można eksploatować „bezpiecznie”, jeśli: -kompetentnie i rzetelnie wykonana „ocena wyrobów”, zgodnie z załącznikiem nr 1 do Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 5 sierpnia 2010 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. nr 162 poz. 1089) nie przekroczyła 90 punktów; wyroby są prawidłowo eksploatowane (zgodnie ze swoim przeznaczeniem i zgodnie z zaleceniami dotyczącymi użytkowania wyrobów azbestowych), a ponadto są one pokryte powłoką zabezpieczającą. W przeciwnych okolicznościach polecane jest: podjęcie „prac naprawczych”- rozumianych, jako: zabezpieczenie wyrobów odpowiednimi preparatami (wglębnie penetrującymi), hermetyczna zabudowa wyrobów lub ich całkowite usunięcie.

Wśród sposobów eliminacji zagrożeń, które przewiduje się dla budynków z wyrobami azbestowymi, wyróżnia się, więc następujące główne kierunki działań:

- całkowite usunięcie wyrobów
Jest to kosztowne, ale radykalne rozwiązanie problemu, wymaga specjalistycznych narzędzi, stwarza nowe problemy-wytworzenie „niebezpiecznych odpadów” oraz powoduje okresowo wzrost pyłów azbestu w otoczeniu, których minimalizacja wymaga zaangażowania kosztownej techniki. „Usuwanie wyrobów zawierających azbest” nie może być „zasadą”, wyborem stosowanym, jako rozwiązanie „ogólne” dla wszystkich sytuacji (ze względów ekonomicznych a także ograniczonych możliwości gospodarowania i składowania odpadów). Polecane byłoby, zatem „rozłożenie” tego sposobu postępowania w czasie.
- impregnowanie wyrobów z azbestem
Pomalowanie wyrobów odnosić się może wyłącznie do wyrobów we względnie dobrej kondycji technicznej. Polecane może być np. dla tych wyrobów, które mogą przenieść dodatkowe zwiększenie ciężaru, których powierzchnia jest czysta lub może być odczyszczona i może przyjąć powłokę ochronną. Metodą tą, powinny być objęte wyroby azbestowo-cementowe, będące w dobrym stanie „technicznym” w obiektach, które nie wymagają termo-modernizacji. Opisywane postępowanie jest rozwiązaniem tymczasowym, które jednocześnie „przesuwa” problem „azbestu” w czasie a nie rozwiązuje go całkowicie, gdyż wyrób azbestowy pozostaje w budynku, zobowiązując właściciela do okresowych przeglądów („ocen”) tego wyrobu. Na Zachodzie powszechnie stosuje się to rozwiązanie dla przedłużenia żywotności zarówno wyrobów azbestowo-cementowych będących w dobrej kondycji technicznej, czekając na zużycie wyrobów, planowany, większy remont jak też w obiektach przemysłowych azbestowych dla konserwacji izolacji, wyrobów azbestowych „miękkich”. Co do pokryć dachowych z „ eternitu”, najmłodsze wyroby montowano zgodnie z prawem jeszcze na przełomie 1998/9 roku- jest więc nieco inaczej niż na Zachodzie (nie akcentując nadmiernie różnicy wyposażenia wykonawców robót i przeznaczanych na ten cel środków). Formalnie, impregnację wyrobów „miękkich” należy stosować jako rozwiązanie doraźne, używając preparatów „wglębnie penetrujących”, a posiadających aprobatę techniczną ITB. Założyć jednocześnie trzeba, że wyroby te, mimo impregnacji, w określonej perspektywie czasowej zostaną usunięte.
- stosowanie barier pyłowych.
Stosowanie barier pyłowych ze ścianek działowych, szczelnych sufitów podwieszanych, oddzielających hermetycznie wyroby z azbestem od otoczenia. Rozwiązanie to, podobnie jak rozwiązanie z punktu 2 jest doraźnym zmniejszeniem zagrożeń, przesuwając problem w czasie, umożliwiając eksploatację obiektu bez kosztownych prac specjalistycznych polegających na usuwaniu wyrobu. Ma ono większe zastosowanie w obiektach przemysłowych W Polsce na ogół nie jest ono popularne.

W odniesieniu do wyboru tych metod, w szczególności zaś sposobów zabezpieczania wyrobów zawierających azbest, uznać należy, że żaden przepis prawny nie został tu przyjęty a ogólną przesłanką

kwalifikowania wyrobów do „niezwłocznego usunięcia lub dalszej ich eksploatacji jest wynik „oceny” wyrobu. Przygotowana „ocena” nie orzeka o wyborze prac naprawczych.

Decyzję, co do szczegółowych metod wyboru postępowania należałoby podjąć po uwzględnieniu bardzo wielu czynników skłaniających się na: stan wyrobów, warunków jego eksploatacji, kalkulację kosztów prawidłowo wykonanych prac „naprawczych” lub ich demontażu.

Z dużym przybliżeniem, które ma wyjaśnić podejście do problemu, a nie stanowi zarazem uniwersalnego rozwiązania, można przyjąć, że: wyroby „twarde” (azbestowo-cementowe) zastosowane na zewnątrz budynków, o ile spełniają swoją funkcję (np. pokrycie dachowe jest szczelne, elewacja nie jest spękana) mogą być pozostawione w obiekcie bez usuwania, ale powinny być pokryte odpowiednimi powłokami ochronnymi (o ile wcześniej tego nie uczyniono). Dotyczy to sytuacji, gdy budynek posiada wystarczającą warstwę izolacji cieplnej, spełniając aktualne wymagania normowe. Jeśli wymagań izolacji cieplnej obiekt nie spełnia, a elewacja jest w dobrym stanie technicznym, właściciel sam powinien zdecydować, czy w ramach czekającej go termomodernizacji, może ponieść dodatkowe koszty związane z usunięciem i unieszkodliwieniem posiadanych wyrobów azbestowych. Sytuacja wydaje się oczywista, gdy opisywana elewacja jest technicznie zużyta a termiczna izolacyjność ścian niewystarczająca-po usunięciu elewacji wykonać należy termomodernizację. Wyroby tzw. „miękkie” np. izolacje azbestowe, tektury, sznury itp. oraz wyroby znajdujące się wewnątrz obiektów (kontaktujące się z powietrzem wewnętrznym), zwłaszcza wyroby w obiektach przeznaczonych na pobyt stały-zazwyczaj uzyskują tak dużą liczbę punktów we wspomnianych „ocenach”, że należy je z obiektów usunąć.

Zgodnie z obowiązującymi w Polsce przepisami do zabezpieczeń wyrobów budowlanych zawierających azbest powinny być stosowane środki impregnujące, które uzyskały aprobatę techniczną ITB:

- ZUAT-15A/I.12/2002 „Wyroby do zabezpieczania elewacyjnych i dachowych płyt azbestowo-cementowych w istniejących obiektach budowlanych”
- ZUAT-15A/I.13 „Wyroby do zabezpieczania zawierających azbest elementów istniejących obiektów budowlanych (z wyjątkiem elewacyjnych i dachowych płyt azbestowo-cementowych)”.

5.4. Unieszkodliwianie odpadów azbestowych

Ustawa o odpadach jasno stanowi, że jeśli odpady mogą być wtórnice wykorzystane, należy te zasadę stosować. Stwarza to możliwość ograniczania strumienia wytwarzanych odpadów kierowanych do ostatecznego unieszkodliwienia oraz wpływa na obniżenie kosztów utylizacji.

W odniesieniu do odpadów azbestowych, jak dotąd zasada ta nie znajduje zastosowania. Powodem jest odporność azbestu na działanie większości czynników destrukcyjnych takich jak temperatura lub czynniki chemiczne.

Składowanie odpadów azbestowych jest to niewątpliwie najbardziej rozpowszechniony sposób unieszkodliwiania odpadów. Z racji omawianych wcześniej właściwości fizykochemicznych azbestu, z których odporność na działanie czynników atmosferycznych, kruchość i lamliwość stanowią, iż wszelkie prace na składowiskach przyjmujących odpady azbestowe, winny być prowadzone z zachowaniem szczególnych zasad bhp. Zagadnienia te drobiazgowo regulują stosowne akty prawne w postaci rozporządzenia ministra środowiska Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów (Dz. U. z 2013 r., poz. 523).

Obecnie na terenie województwa śląskiego zlokalizowane są dwa składowiska odpadów przyjmujących odpady zawierające azbest (są to składowiska odpowiednio przygotowane na przyjmowanie tego typu odpadów):

- Składowisko Odpadów Komunalnych w Knurowie, zarządzane przez PPHU "KOMART" Sp. z o.o. w Knurowie, pojemność około 284 740 m³ – sektor III na odpady azbestowe,
- Składowisko Odpadów Innych niż Niebezpieczne i Obojętne w Jastrzębiu Zdroju, zarządzane przez CONFINCO POLAND Sp. z o.o., pojemność 16 000 m³ – wydzielona subkwateryna na odpady zawierające azbest w ramach sektora III.

Ponadto Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 5 sierpnia 2010 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. nr 162 poz. 1089) dopuszcza możliwość unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest poprzez ich składowanie w podziemnych składowiskach odpadów niebezpiecznych.

6. OKREŚLENIE KOSZTÓW REALIZACJI ZADAŃ INWESTYCYJNYCH ZWIĄZANYCH Z WDROŻENIEM „PROGRAMU...”

6.1. Oszacowanie kosztów usunięcia azbestu z obiektów budownictwa prywatnego

Na ogólne koszty likwidacji azbestu składają się różne elementy, wynikające z poszczególnych etapów działań, jakie należy wykonać dla bezpiecznego i zgodnego z przepisami prawnymi rozwiązania problemu. Do takich etapów należą:

- fizyczny demontaż rozbiórka obiektów (lub ich części), w których występują materiały zawierające azbest,
- magazynowanie powstałych odpadów w miejscu demontażu lub w punkcie zbiorczym ustalonym na czas prac w rejonie ich prowadzenia,
- transport stosownie zabezpieczonych odpadów przez odpowiednio przystosowane pojazdy posiadające atest ADR. Transport odbywa się na trasie miejsca wytworzenia – miejsca magazynowania – miejsca ostatecznej utylizacji (składowania),
- składowanie odpadów niebezpiecznych – utylizacja.

Koszty usunięcia wyrobów azbestowych oszacowano na podstawie informacji uzyskanych od specjalistycznych firm zajmujących się kompleksowo demontażem wyrobów zawierających azbest i usunięciem odpadów azbestowych (transport do miejsca unieszkodliwiania).

Z uzyskanych informacji wynika, że całkowity koszt usunięcia wyrobów azbestowych – demontaż, transport, składowanie waha się w granicach 25-80 zł za m² wyrobów azbestowych. Skala kosztów wynika z wielu czynników, między innymi od miejsca zabudowania wyrobów azbestowych, wysokości obiektu, rodzaju i ilości demontowanych elementów. Np. demontaż, pakowanie, transport i unieszkodliwianie pokryć dachowych z płyt azbestowo-cementowych (eternitu) oraz płyt osłonowych wynosi średnio około 30 zł za 1 m². Skuwanie natrysku azbestowo-cementowego (torkretu) jest już znacznie droższe (35 do 75 zł za 1 m²). Ceny powyższe obejmują wszystkie czynności związane z usuwaniem azbestu i z reguły mogą być negocjowane. W sprzyjających warunkach, w zależności od warunków lokalnych, możliwe są upusty w wysokości nawet 20-25%. Te, stosunkowo wysokie ceny wynikają z warunków, jakie musi spełniać przedsiębiorca usuwający azbest oraz nakładów z tym związanych. Składają się na nie koszty związane m.in. z uzyskaniem odpowiednich decyzji, specjalistycznym szkoleniem pracowników, przygotowaniem i zabezpieczeniem miejsca pracy, środkami ochrony osobistej dla pracowników oraz specjalistycznych narzędzi i materiałów stosowanych w pracach remontowych. Ponadto nadzór nad pracami musi być prowadzony przez specjalistów, a ewentualne badania potwierdzające prawidłowość wykonania prac wykonane przez laboratoria akredytowane. Także odpady do transportu muszą być bardzo dobrze zabezpieczone i oznakowane w specjalny sposób, a sam transport może być dokonany wyłącznie przez firmę posiadającą odpowiednie zezwolenie. Wszystko to generuje znacznie wyższe koszty niż w przypadku typowych prac budowlanych. Istotnym składnikiem ceny są koszty składowania. Jediną dopuszczalną formą ostatecznego unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest jest składowanie na składowiskach odpadów niebezpiecznych lub na wydzielonych częściach składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Ze względu na określone przepisami warunki składowania koszty są stosunkowo wysokie i w zależności od ilości składowanych odpadów wynoszą najczęściej od 200 do 400 zł za tonę.

Cena ta musi uwzględniać relatywnie wysokie opłaty za umieszczenie odpadów na składowisku, wnoszone na konto urzędów marszałkowskich, jako opłaty za korzystanie ze środowiska. Należy wyraźnie stwierdzić, że prawidłowe spełnienie warunków określonych przepisami jest kosztowne. W tej sytuacji, podejmując decyzję o usunięciu wyrobów zawierających azbest należy znaleźć odpowiednią firmę oraz źródła finansowania inwestycji.

- Przedsiębiorstwo Produkcyjno Usługowo Handlowe KOMART sp. z o.o. Knurówie nalicza cenę za składowanie odpadów azbestowych 270 zł netto + 8% VAT = 291,60 zł/tonę.

- COFINCO POLAND Sp. z o. o w Jastrzębiu Zdroju nalicza cenę za składowanie odpadów azbestowych 250 zł netto + 8% VAT = 270,00 zł/tonę.

Do tych kwot należy dodać koszt transportu około 3,5 zł netto/km oraz koszt pakowania i worków około 2-5 zł za sztukę.

Odległość z gminy Sośnicowice do najbliższego składowiska przyjmującego odpady zawierające azbest na terenie województwa śląskiego w Knurowie wynosi 16 km, odległość do Jastrzębia Zdroju to 45 km.¹

Koszty demontażu indywidualnego wynoszą w zależności od rodzaju pokrycia, wysokości budynku oraz stanu i konstrukcji dachowej od 8 do 20 złotych netto za 1 m²

Do dalszego oszacowania kosztów usunięcia wyrobów azbestowych z obiektów budownictwa prywatnego przyjęto średni przeciętny 1 Mg:

- koszt składowania = 291,60 zł,
- koszt worków – 2x5 zł = 10 zł,
- koszt transportu ~ 100 zł,
- koszt demontażu ~ 750 zł.

Średni koszt usunięcia 1 Mg płyt azbestowo-cementowych z terenu Gminy Sośnicowice oszacowano na około 1150 zł, natomiast ze względu na zmienne ceny i warunki przedsiębiorców zajmujących się demontażem do dalszych obliczeń przyjęto średni koszt 1200 zł brutto.

Szacunkowe koszty usunięcia płyt azbestowo-cementowych z terenu Gminy Sośnicowice:

- koszt usunięcia wszystkich wyrobów azbestowych zlokalizowanych na terenie gminy Sośnicowice – 510,92 Mg można oszacować na 613 tys. zł brutto,
- koszt usunięcia wyrobów azbestowych będących własnością osób fizycznych zlokalizowanych na terenie gminy Sośnicowice – 424,8 Mg można oszacować na 509,7 tys. zł brutto,
- koszt usunięcia wyrobów azbestowych będących własnością osób prawnych zlokalizowanych na terenie gminy Sośnicowice – 86,1 m² wyrobów można oszacować na 104,2 tys. zł brutto.

Kwoty te nie uwzględniają także dodatkowych kosztów, jakie musi ponieść właściciel posesji czyli kosztów nowego pokrycia dachowego, nowej elewacji – zakupu materiałów i robocizny.

Zaleca się, aby usuwanie wyrobów azbestowych (dachy, ściany budynków) było połączone z termomodernizacją obiektów – jeżeli są to budynki mieszkalne.

Na potrzeby niniejszego opracowania podjęto próbę oceny szacunkowych, potencjalnych kosztów całkowitych działań związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Do dalszych obliczeń dotyczących cen usług budowlanych oraz cen materiałów użyto programu kosztorysowego Sekocenbud, poziom cen z IV kwartału 2017 roku. Przyjęto cztery warianty pokrycia z blachodachówki i gontu bitumicznego, pokrycia z papy oraz blachy trapezowej.

Na budynkach należących do osób fizycznych zewidencjonowanych jest 38.621 m² wyrobów zawierających azbest w tym 33.422 m² to powierzchnia dachów pokrytych azbestem, a 79 m² to powierzchnia elewacji pokrytych azbestem.

Wymianę wszystkich wyrobów na dachach ujęto w 4 wariantach, natomiast wymianę pokrycia elewacyjnego w jednym wariantcie.

Pod uwagę wzięto koszt:

nowego pokrycia dachowego:

- z papy wraz z wymianą więźby dachowej (I wariant),
- z blachy trapezowej wraz z wymianą więźby dachowej (II wariant),
- z blachodachówki wraz z wymianą więźby dachowej (III wariant),
- z gontu bitumicznego wraz z wymianą więźby dachowej (IV wariant),

nowego pokrycia elewacyjnego:

- styropian 10 cm oraz tynk mineralny.

¹ dane na podstawie portalu Targeo.pl

Tabela 6 Szacowane koszty demontażu pokrycia dachowego oraz nowego pokrycia dachowego w 4 wariantach, a także ocieplenia ścian budynków w kwotach netto

<i>Całkowita powierzchnia do wymiany</i>	<i>Powierzchnia dachów 33.422 m²</i>	<i>Powierzchnia elewacji 79 m²</i>
<i>wariant I koszt demontażu więźby i montażu nowego pokrycia dachowego pokrycie papą 1 m² = 156,36 zł</i>	<i>5,22 mln zł</i>	<i>-</i>
<i>wariant II koszt demontażu więźby i montażu nowego pokrycia dachowego pokrycie blachą trapezową 1 m² = 183,79 zł</i>	<i>6,14 mln zł</i>	<i>-</i>
<i>wariant III koszt demontażu więźby i montażu nowego pokrycia dachowego pokrycie blachodachówką 1 m² = 165,02 zł</i>	<i>5,51 mln zł</i>	<i>-</i>
<i>wariant IV koszt demontażu więźby i montażu nowego pokrycia dachowego pokrycie gontem bitumicznym 1 m² = 180,66 zł</i>	<i>6,03 mln zł</i>	<i>-</i>
<i>Wariant V koszt docieplenia styropianem 10 cm oraz tynku mineralnego 1 m² ok. 140 zł</i>	<i>-</i>	<i>11,06 tys. zł</i>

Źródło: opracowanie własne na podstawie Programu Kosztorysowego Sekocenbud, poziom cen = IV kwartału 2017 roku, dane dotyczące docieplenia budynków pochodzą z szacunków własnych

Powyższe dane wskazują, iż zależnie od jakości nowego pokrycia dachowego koszt bezazbestowych pokryć dachowych to koszt około 5,22-6,14 mln złotych oraz elewacyjnych to koszt 11 tys. zł.

Do tych kwot należy dodać koszt demontażu pokrycia azbestowego, transportu i unieszkodliwienia wyrobów azbestowych oszacowane na 442 tys. złotych (dotyczy wyrobów na dachach i na elewacjach)

7. ŚRODKI FINANSOWE NA USUWANIE AZBESTU

Zgodnie z założeniami „Programu oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009 – 2032” koszty związane z usunięciem wyrobów zawierających azbest mają być finansowane przez właścicieli – zarządców obiektów, w tym właścicieli obiektów z wyrobami zawierającymi azbest.

Inicjatywy samorządu terytorialnego, zmierzające do sukcesywnego usuwania wyrobów azbestowych i likwidacji skutków ich szkodliwości dla mieszkańców i środowiska dają możliwości dofinansowania powyższych działań z funduszy jednostek samorządowych, środków celowych funduszy ekologicznych a także ze środków funduszy Unii Europejskiej.

Stąd też rola samorządu w pozyskiwaniu funduszy na wsparcie realizacji programu usuwania wyrobów azbestowych z terenu gminy ma istotne znaczenie, w szczególności dla osób fizycznych-właścicieli obiektów, dla których usunięcie wyrobów zawierających azbest i w następstwie odnowa pokryć dachowych/elewacyjnych obiektów w większości przekracza ich możliwości finansowe.

7.1. Środki budżetowe Gminy Sośnicowice

Najbardziej dostępnymi i najprostszymi możliwościami finansowania usuwania azbestu są:

- środki własne właścicieli obiektów budowlanych,
- środki własne inwestorów prywatnych (osób fizycznych),
- środki własne jednostek samorządu terytorialnego.

Właściciele obiektów budowlanych takich jak firmy lub przedsiębiorstwa samodzielnie pokrywają koszty demontażu, usunięcia i utylizacji wyrobów zawierających azbest.

Z oczywistych przyczyn środki własne osób fizycznych to trudne zadanie dlatego, że po demontażu powłok azbestowych mieszkańcy mają do poniesienia niemały wydatek związany z nowym pokryciem dachowym czy elewacyjnym.

W związku z tym najpopularniejszym i głównym źródłem finansowania dla mieszkańców jest dofinansowanie ze środków budżetowych. Sposób ten był stosowany w latach 2007-2009, dzięki czemu w tym czasie usunięto z terenu gminy Sośnicowice 36,95 Mg wyrobów zawierających azbest. Od 2013 do chwili obecnej koszty usuwania azbestu pokrywane są ze środków Wojewódzkiego i Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

W poniższych rozdziałach podaje się informacje nt. aktualnie dostępnych instrumentów finansowania działań związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest, dostępnych w województwie śląskim.

7.2. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

Nabór wniosków adresowany jest do jednostek samorządu terytorialnego województwa śląskiego, w których została przeprowadzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest, planujących zadania związane z demontażem, zbieraniem, transportem i unieszkodliwieniem wyrobów zawierających azbest, zgodnie z gminnym programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest.

Jednostka samorządu terytorialnego jest wnioskodawcą i ponosi odpowiedzialność za prawidłową realizację zadań, w tym w szczególności za rozliczenie finansowe, kwalifikowalność kosztów, weryfikację i rozliczenie efektu rzeczowego i ekologicznego, przestrzeganie przepisów w zakresie udzielania pomocy publicznej oraz w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest.

Wnioski o dofinansowanie należy składać do 30.04.2018 r. w siedzibie Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach osobiście do godziny 15:30 lub przesać pocztą do biura Funduszu.

Termin zakończenia zadań: 30.09.2018 r.

Aktualnie maksymalne dofinansowanie może wynosić do 100% kosztów kwalifikowanych zadania.

Dofinansowanie w formie dotacji ze środków WFOŚiGW może wynosić:

- o do 100% kosztów kwalifikowanych zadania, lecz nie więcej niż 800 zł/Mg odpadu zawierającego azbest, jeżeli na zadanie składają się: demontaż, zbieranie, transport i unieszkodliwienie odpadów zawierających azbest,
- o do 100% kosztów kwalifikowanych zadania, lecz nie więcej niż 600 zł/Mg odpadu zawierającego azbest, jeżeli na zadanie składają się: zbieranie, transport i unieszkodliwienie odpadów zawierających azbest.

Uzupełnienie dofinansowania może stanowić pożyczka ze środków WFOŚiGW.

WFOŚiGW udzielając dofinansowania uwzględnia efektywność kosztową oraz stopień pilności usunięcia i unieszkodliwienia odpadów zawierających azbest na podstawie „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest”, wykonanej zgodnie ze wzorem zawartym w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów bezpiecznego użytkowania oraz warunków usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. nr 71, poz. 649 z późniejszymi zmianami), tzn. że łączna kwota dofinansowania ze środków WFOŚiGW (pożyczka + dotacja) może wynosić do:

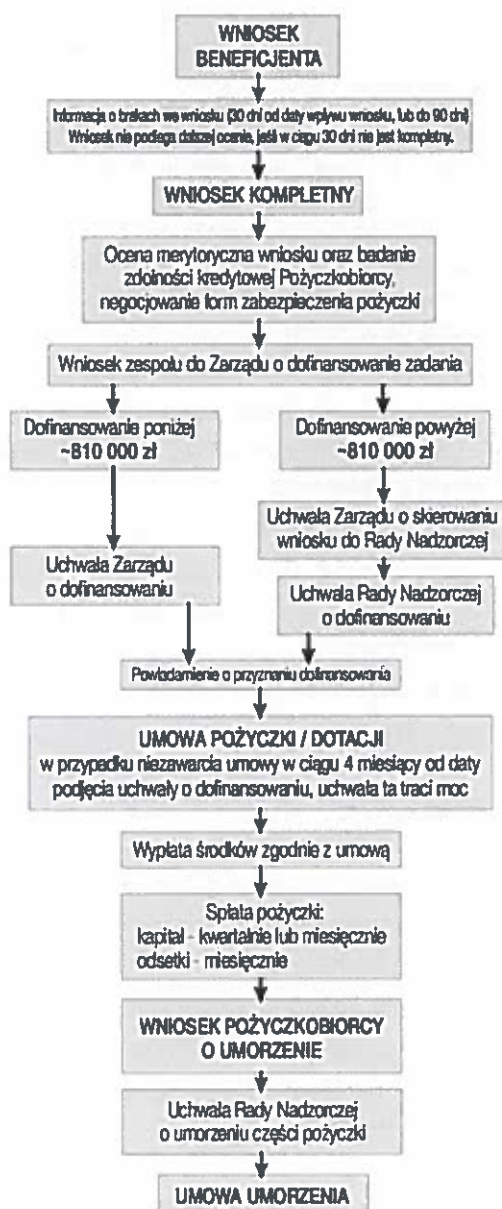
- 100% kosztów kwalifikowanych zadania, lecz nie więcej niż 1200 zł (w tym w formie dotacji nie więcej niż 800zł) /Mg odpadów zawierających azbest dla demontażu, transportu i unieszkodliwienia odpadów zawierających azbest – dla I stopnia pilności,
- 90% kosztów kwalifikowanych zadania, lecz nie więcej niż 1080 zł (w tym w formie dotacji nie więcej niż 720zł) /Mg odpadów zawierających azbest dla demontażu, transportu i unieszkodliwienia odpadów zawierających azbest – dla II stopnia pilności,
- 80% kosztów kwalifikowanych zadania, lecz nie więcej niż 960 zł (w tym w formie dotacji nie więcej niż 640zł) /Mg odpadów zawierających azbest dla demontażu, transportu i unieszkodliwienia odpadów zawierających azbest – dla III stopnia pilności,
- 100% kosztów kwalifikowanych zadania, lecz nie więcej niż 900 zł (w tym w formie dotacji nie więcej niż 600zł) /Mg odpadów zawierających azbest, dla zbierania, transportu i unieszkodliwienia odpadów zawierających azbest.

Do wniosku należy dołączyć:

- 1) Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy wraz z inwentaryzacją (wersja elektroniczna),
- 2) Wyciąg z inwentaryzacji, obejmujący pozycje uwzględnione w zestawieniu obiektów objętych wnioskiem,
- 3) Uchwałę Rady Gminy w sprawie zatwierdzenia gminnego programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest,
- 4) Harmonogram rzeczowo-finansowy zadania według wzoru obowiązującego w Funduszu,
- 5) Kolorowe zdjęcia obiektów, z których planowany jest demontaż azbestu lub miejsc składowania azbestu (w przypadku zbierania), umożliwiające identyfikację ich położenia,
- 6) Zestawienie obiektów objętych wnioskiem według wzoru obowiązującego w Funduszu (wersja papierowa oraz elektroniczna).

Gmina Sośnicowice od 2012 roku korzysta z dofinansowania ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach dzięki czemu w latach 2012-2017 usunięto z terenu gminy 193,2 Mg wyrobów zawierających azbest.

W 2018 roku planowane jest złożenie kolejnego wniosku na dofinansowanie usunięcia wyrobów zawierających azbest z terenu należącego do osób fizycznych. Według deklaracji mieszkańców będzie to około 32 Mg wyrobów zawierających azbest. Zestawienie tabelaryczne mieszkańców planujących usuwanie wyrobów zawierających azbest w 2018 roku zamieszczono w załączniku nr 4.

Rysunek 7 Procedura rozpatrywania wniosków

Źródło: <https://www.wfosigw.katowice.pl/index.php/gospodarka-odpadami/jak-uzyskac-dofinansowanie/procedura-rozpatrywania-wniosku>

7.3. Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Śląskiego na lata 2014-2020

Wytyczne Programowe w zakresie kwalifikowania wydatków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 zostały zatwierdzone przez Zarząd Województwa Śląskiego w dniu 25.08.2015 r. uchwałą nr 1576/62/V/2015. Zakładają one dofinansowanie na realizację zadań związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest.

Celem wyżej wymienionego działania jest zmniejszenie ilości odpadów zagrażających mieszkańcom regionu oraz środowisku. Uzasadnieniem podjętego działania jest potrzeba usprawnienia i przyspieszenia procesu wdrażania prawa UE poprzez wypełnienie zobowiązań unijnych; powyższe działanie ma na celu zaspokajanie potrzeb w zakresie inwestycji w sektorze gospodarki odpadami

w kontekście prawa UE. W RPO dla województwa śląskiego na lata 2014-2020 istnieje możliwość dofinansowania inwestycji związanych z bezpiecznym usuwaniem azbestu:

- **DZIAŁANIE 5.2. GOSPODARKA ODPADAMI**

W ramach punktu 5.2 ujętego w Wytycznych Programowych zawarte są niezbędne do realizacji projektu działania, zgodne z zasadami określonymi w części ogólnej wytycznych programowych. Wydatkiem związanym z realizacją inwestycji jest zastąpienie materiałów azbestowych materiałami nieszkodliwymi, włącznie z demontażem, unieszkodliwieniem oraz związanymi z przywróceniem stanu obiektu przed demontażem pracami przy użyciu materiałów nieszkodliwych, w tym wykonanie niezbędnych prac związanych z konstrukcją dachu, wynikających z dokumentacji technicznej.

Beneficjentami działania 5.2. Gospodarka odpadami mogą być:

- Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia;
- Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia;
- Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych (nie wymienione wyżej);
- Porozumienia podmiotów wyżej wymienionych reprezentowane przez lidera;
- Podmioty działające w oparciu o umowę/porozumienie w ramach partnerstwa publiczno – prywatnego (tzw. projekty hybrydowe)
- Spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe;
- Towarzystwa budownictwa społecznego.²

7.4. Bank Ochrony Środowiska S.A.

Dofinansowania w formie kredytu na realizację zadań związanych z usuwaniem azbestu udziela również Bank Ochrony Środowiska SA. Przedmiotem kredytowania jest m. in.:

- usuwanie wyrobów zawierających azbest,
- wymiana powierzchni dachowych azbestowych lub elewacyjnych płyt azbestowych,
- demontaż, transport i utylizacja wyrobów azbestowych.

Kredyt przeznaczony jest dla wszystkich osób decydujących się na Eko Inwestycję związaną z likwidacją wyrobów azbestowych z budynków.

Warunki kredytowania:

- dopłata do kredytu w wysokości do 15% kosztów kwalifikowanych,
- okres kredytowania: do 10 lat,
- maksymalna kwota: do 100% kosztów kwalifikowanych,

Aby otrzymać kredyt na Eko Inwestycję należy:

- zweryfikować możliwość kwalifikacji przedsięwzięcia jako Inwestycji Wspomaganej lub wybrać urządzenie z listy LEME dostępnej na stronie internetowej www.nfosigw.gov.pl
- złożyć w Banku Ochrony Środowiska wniosek wraz z wymaganymi załącznikami i innymi dokumentami niezbędnymi do podjęcia decyzji kredytowej i uzyskania dotacji.

² Na podstawie Wytycznych Programowych w zakresie kwalifikowania wydatków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020

8. OKREŚLENIE ZADAŃ DO REALIZACJI DO 2032 ROKU HARMONOGRAM DALSZEGO WDRAŻANIA PROGRAMU

Prawidłowy przebieg usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Sośnicowice powinien opierać się na następujących elementach:

1. bieżącej aktualizacji Bazy Azbestowej pod kątem usuniętych wyrobów z terenu gminy,
2. aktualizacji inwentaryzacji terenowej (2020 rok),
3. informacji dla społeczeństwa o możliwościach uzyskania dofinansowania na usuwanie azbestu (np. komunikat na stronach internetowych Urzędu Miejskiego i na tablicach ogłoszeń),
4. edukacji społeczeństwa (np. ulotki dla mieszkańców),
5. określeniu warunków dofinansowania usuwania azbestu (Uchwała Rady Miejskiej, Regulamin),
6. kontroli bezpiecznego przebiegu usuwania azbestu z terenu gminy (dane te zostaną uzyskane między innymi z aktualizacji inwentaryzacji).

Tabela 7 Harmonogram realizacji „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających z terenu gminy Sośnicowice – aktualizacja”

Edukacja mieszkańców	
<i>Rozpowszechnienie materiałów edukacyjnych na temat szkodliwości azbestu, bezpiecznego postępowania z wyrobami azbestowymi oraz sposobach ich usuwania i o obowiązkach właścicieli nieruchomości związanych z posiadaniem wyrobów zawierających azbest (m.in. na stronach internetowych Urzędu Miejskiego, w lokalnych gazetach, w postaci ulotek, plakatów, ogłoszeń, szkoleń edukacyjnych)</i>	DZIAŁANIA TE BĘDĄ PRZEPROWADZANE DO 2032 ROKU COROCZNIE W MIARĘ POTRZEB
<i>Przekazanie właścicielom nieruchomości informacji o obowiązku przeprowadzenia kontroli stanu wyrobów zawierających azbest zlokalizowanych na terenie ich nieruchomości oraz sporządzenia „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania tych wyrobów”, przekazania „oceny” organowi nadzoru budowlanego zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 5 sierpnia 2010 r. (Dz. U. 2010 nr 162 poz. 1089) w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest</i>	
Aktualizacja bazy danych o lokalizacji istniejących wyrobów zawierających azbest	
<i>Aktualizacja Bazy Azbestowej</i>	BAZA AZBESTOWA BĘDZIE AKTUALIZOWANA COROCZNIE DO 30 MARCA
Oczyszczenie terenów gminnych oraz innych terenów publicznych z odpadów zawierających azbest (problem z uzyskaniem informacji o własności – dzięki wysypiska)	
<i>Sporządzenie wykazu miejsc występowania odpadów zawierających azbest przeznaczonych do usunięcia</i>	DZIAŁANIA TE BĘDĄ PRZEPROWADZANE DO 2032 ROKU OKRESOWO W MIARĘ POTRZEB

Odbiór odpadów zawierających azbest z nieruchomości osób fizycznych	
<i>Okresowa aktualizacja regulaminu dofinansowania</i>	DZIAŁANIA TE BĘDĄ PRZEPROWADZANE DO 2032 ROKU W OKRESIE LETNIM W ZALEŻNOŚCI OD POSIADANYCH LUB POZYSKANYCH ŚRODKÓW FINANSOWYCH
<i>Sporządzenie wykazu wniosków do bieżącej realizacji z zachowaniem zasady kolejności złożenia wniosków</i>	
<i>Usunięcie odpadów zawierających azbest</i>	
Monitoring realizacji „Programu	
<i>Sporządzenie i przedłożenie Radzie Gminy Sośnicowice sprawozdania w zakresie:</i> <ul style="list-style-type: none"><i>ilości miejsc i ilości występujących wyrobów zawierających azbest od początku realizacji programu i za dany rok,</i><i>ilości miejsc odbioru odpadów zawierających azbest i ilości usuniętych odpadów w danym roku i narastająco,</i><i>poniesionych nakładów na realizację programu w danym roku i narastająco.</i>	SPRAWOZDANIA PRZY RAPORCIE Z POŚ AKTUALIZACJA PUA CO 5 LAT
<i>Kolejna Aktualizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Sośnicowice.</i>	

9. OKREŚLENIE SPOSOBU MONITOROWANIA „PROGRAMU...”

Niniejszy „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Sośnicowice - aktualizacja” wpisuje się w „Program oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009-2032”.

Należy zaznaczyć, że „Program...” powinien być realizowany przez istniejące struktury samorządu gminnego i nie powinien powodować tworzenia nowych stanowisk w administracji. Nieodzownym elementem wspierającym założenia „Programu...” będzie także współpraca z organizacjami pozarządowymi, instytutami naukowymi oraz mediami.

Niezbędnym elementem zarządzania „Programem...” jest jego monitorowanie. W ramach działań monitoringowych określone zostaną zmiany ilości wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Sośnicowice w kolejnych latach realizacji „Programu...” tj.:

- ilości zutilizowanych w danym roku odpadów zawierających azbest,
- ilości wyrobów azbestowych pozostałych jeszcze do likwidacji.

Raz na 2 lata w ramach raportowania Programu Ochrony Środowiska przedstawiany będzie Radzie Miejskiej Sośnicowice raport przedstawiający także wyniki realizacji „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Sośnicowice”.

Raport z realizacji „Programu...” winien być wykonany przy uwzględnieniu podanych w tabeli poniżej wskaźników monitorowania:

Tabela 8 Wskaźniki monitoringu „Programu usuwania azbestu i wyrobów azbestowych z terenu gminy Sośnicowice - aktualizacja”

Wskaźnik monitoringu	Jednostka miary	Działania zrealizowane do 2011 roku	Działania zrealizowane do 2015 roku	Działania zrealizowane do 2017 roku
Liczba wydawnictw, publikacji, kampanii edukacyjno – informacyjnych z zakresu usuwania wyrobów zawierających azbest i odpadów zawierających azbest	szt.	0	2	2
Ilość obiektów oraz lokalizacji urządzeń, instalacji z wyrobami zawierającymi azbest *osoby fizyczne +osoby prawne	szt.	407+19	337+19	320+11
Wagowa ilość wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Sośnicowice	Mg	580,8+129,4 suma 710,2	459,3+134,2 suma 593,5	424,8+86,1 suma 510,92
Ilość obiektów, urządzeń, instalacji objętych usuwaniem wyrobów zawierających azbest	szt.	b.d.	98	135
Ilość obiektów, urządzeń, instalacji objętych zabezpieczeniem wyrobów zawierających azbest	szt.	0	0	0
Ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest	Mg	36,95	124,69	230,15
Procentowa ilość usuniętych odpadów zawierających azbest w stosunku do całkowitej ilości zinwentaryzowanej (dotyczy osób fizycznych)	%		21,47	35,14
Ilość zlokalizowanych w gminie dzikich wysypisk odpadów zawierających azbest	szt.	0	0	0

*obliczenia w tabeli dokonano na podstawie danych zamieszczonych w Bazie Azbestowej oraz danych dotyczących ilości usuniętych wyrobów zawierających azbest

Za dwa lata przy opracowaniu raportu z realizacji Programu Ochrony Środowiska zaleca się wykorzystanie powyższej tabeli poprzez dodanie kolejnej kolumny po prawej stronie ze stanem realizacji działań z 2019 roku.

Porównanie wyników z 2015, 2017 roku i 2019 roku da obraz szybkości usuwania wyrobów zawierających azbest i dalszych potrzeb w tym zakresie.

Wynikiem realizacji zadań zapisanych w niniejszym „Programie...” będzie stopniowe zwiększanie się sumarycznej ilości usuniętego azbestu oraz stopniowego zmniejszenia się ilości wyrobów zawierających azbest do usunięcia z terenu gminy.

10. ODDZIAŁYWANIE SYSTEMU USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA ŚRODOWISKO

Moment usuwania wyrobów zawierających azbest polegający na łamaniu, cięciu i kruszeniu płyt to największe narażenie zdrowia ludzkiego na pył azbestowy. W przeszłości (a także nadal) wiele prac związanych z usuwaniem (zabezpieczaniem) elementów zawierających azbest wykonywanych było systemem gospodarczym bez przestrzegania jakichkolwiek norm w tym zakresie, a usunięte wyroby azbestowe – odpady niebezpieczne deponowane były w miejscach niedozwolonych (np. w lasach, na polach, itp.). Bezpieczne usuwanie wyrobów azbestowych stanowi jeden z podstawowych celów „Programu...”. Zakłada się, że w trakcie realizacji „Programu...” demontaż wyrobów azbestowych prowadzić będą jedynie firmy spełniające odpowiednie wymogi formalno-prawne, dysponujące wymaganym sprzętem i przeszkoloną załogą.

Zgodnie z dotychczasowymi doświadczeniami prawidłowo wykonywane prace z usuwaniem azbestu (nawilgacanie wyrobów, odpowiednie opakowanie, oczyszczenie terenu prac z resztek azbestu, itp.) nie wiążą się z nadmierną emisją włókien azbestu. Należy, więc sądzić, że realizacja „Programu...”, w tym właściwy sposób wykonywania prac nie wpłynie negatywnie na stan środowiska, ograniczając uwalnianie włókien azbestu do otoczenia z racji użytkowania wyrobów już zdegradowanych, a także w sposób istotny zapobiegnie niewłaściwemu sposobowi pozbywania się odpadów azbestowych.

Usuwanie azbestu, a miejsca lęgowe ptaków i nietoperzy

Przy pracach związanych remontami należy również uwzględnić przepisy Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity w Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 z późniejszymi zmianami) oraz rozporządzenia wykonawcze do w/w Ustawy.

Ze względu na potencjalne występowanie w załomach dachów pokrytych powłokami zawierającymi azbest gatunków objętych ochroną (w tym głównie ptaki i nietoperze), przed przystąpieniem do prac związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest w budynkach (pokrycia dachowe i elewacje) należy, zgodnie z wytycznymi Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach przeprowadzić oględziny (najlepiej z udziałem ornitologa), w celu potwierdzenia zasiedlenia obiektów objętych planowanymi pracami przez gatunki podlegające ochronie. Jeśli w obiekcie nie znajdują się siedliska gatunków chronionych, ornitolog znający problematykę zasiedlania budynków przez ptaki, ustali to w czasie pierwszych oględzin terenowych, co rozwiąże problem.

W przypadku stwierdzenia obecności gatunków chronionych (siedlisk tych gatunków) w obiektach, w których planowane jest przeprowadzenie robót mających na celu usunięcie wyrobów zawierających azbest, przed przystąpieniem do wykonywania robót należy wystąpić do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach o wydanie zezwolenia w trybie art. 56 ust 2 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody na odstąpienie od zakazu, o którym mowa w art. 52 ust 1 pkt 4, tj. o zezwolenie na zniszczenie siedlisk i ostoi ptaków. Opinię/ekspertyzę z przeprowadzonych oględzin, o których mowa była w powyższym akapicie, należy dołączyć do zgłoszenia do RDOŚ.

Inwestor/firma wykonująca prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest z budynku, w którym mogą znajdować się siedliska ptaków chronionych powinien zgłosić zamiar podjęcia takich prac do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach. Ze względu na słabą znajomość biologii ptaków przez inwestorów i firmy wykonujące remonty, zaleca się obligatoryjnie zgłaszać do RDOŚ zamiar podjęcia remontu każdego obiektu, po wcześniejszym uzyskaniu ekspertyzy ornitologicznej. Pozwoli to uniknąć wstrzymania prac remontowych w sytuacji, gdy okaże się, że w obiekcie znajdują się siedliska chronionych gatunków ptaków.

Najbardziej optymalna jest sytuacja gdy inwestor/firma remontująca zgłasza potrzebę ustalenia czy budynek jest zasiedlony przez chronione gatunki ptaków, rok przed planowanym remontem w okresie kwiecień - czerwiec. Pozwala to na szybkie ustalenie stanu faktycznego, a w razie stwierdzenia występowania siedlisk ptaków ustalenie z wyprzedzeniem, jakie działania należy podjąć i w jakim czasie byłoby możliwe sprawne zaplanowanie i przeprowadzenie prac związanych z usunięciem wyrobów zawierających azbest (pokrycia dachowe bądź elewacje). Ekspertyza ornitologiczna powinna objąć dwie części. Pierwszą jest wykonanie inwentaryzacji obiektu pod kątem występowania

potencjalnych siedlisk i miejsc niebezpiecznych dla ptaków, a także stwierdzenie miejsc zajętych przez ptaki, określenie gatunków i ich liczebności. Drugą częścią jest zaproponowanie możliwych rozwiązań pod kątem zachowania siedlisk, kompensacji oraz terminarza wykonania tych prac w powiązaniu z harmonogramem i technikami wykonania prac związanych z usunięciem wyrobów zawierających azbest z obiektu. Kończącym etapem jest wystąpienie do RDOŚ w Katowicach z wnioskiem o wydanie zezwolenie na zniszczenie siedlisk i ostoi ptaków w związku z planowanymi pracami mającymi na celu usunięcie wyrobów zawierających azbest z obiektu budowlanego.

Na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach www.katowice.rdos.gov.pl są dostępne szczegółowe informacje nt. procedury uzyskania zezwolenie na zniszczenie siedlisk i ostoi ptaków.

11. ZARZĄDZANIE, ORGANIZACJA I WDRAŻANIE „PROGRAMU...”

„Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Sośnicowice - aktualizacja” będzie realizowany przez Burmistrza Miasta Sośnicowice i finansowany ze środków własnych mieszkańców, ze środków Gminy Sośnicowice, środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz innych dostępnych zewnętrznych środków (opisanych szczegółowo w rozdziale 8). Decyzja dotycząca sposobu i źródeł finansowania będzie zależała od możliwości finansowych Gminy Sośnicowice, a także od dostępnych źródeł finansowych w danym roku.

Dofinansowaniu może podlegać może być koszt demontażu wyrobów zawierających azbest z obiektów kubaturowych, koszt załadunku na terenie nieruchomości, transport i koszt składowania odpadów zawierających azbest.

Zasady Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 umożliwiają także dofinansowanie zakupu nowych pokryć dachowych i elewacyjnych.

Szczegółowe zasady dofinansowania prac związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest z nieruchomości należących do osób fizycznych zostaną określone w corocznie aktualizowanym i przyjmowanym Zarządzeniem Burmistrza Regulaminie w sprawie określenia zasad udzielenia dofinansowania dla osób fizycznych na usuwanie odpadów zawierających azbest z obiektów budowlanych położonych na terenie Gminy Sośnicowice.

Regulamin jednoznacznie określa m.in.:

- kto może ubiegać się o dofinansowanie poniesionych kosztów usuwania azbestu,
- jakie dokumenty powinny zostać przedstawione i jakie warunki spełnione przez wnioskodawcę, aby można było starać się o dofinansowanie,
- jakie kryteria zostały określone dla wnioskodawców starających się o dofinansowanie,
- do jakiej kwoty lub jakie prace będą dofinansowane.

ZAŁĄCZNIK NR 2

INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST¹⁾

1. Nazwa miejsca/urządzenia/instalacji, adres²⁾:
.....
.....
2. Wykorzystujący wyroby zawierające azbest – imię i nazwisko lub nazwa i adres:
.....
.....
3. Rodzaj zabudowy³⁾:
4. Numer działki ewidencyjnej⁴⁾:
5. Numer obrębu ewidencyjnego⁴⁾:
6. Nazwa, rodzaj wyrobu⁵⁾:
7. Ilość posiadanych wyrobów⁶⁾:
8. Stopień pilności⁷⁾:
9. Zaznaczenie miejsca występowania wyrobów⁸⁾:
a) nazwa i numer dokumentu:
- b) data ostatniej aktualizacji:
10. Przewidywany termin usunięcia wyrobów:
11. Ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest przekazanych do unieszkodliwienia⁶⁾:

.....
(podpis)

data

¹⁾ Za wyrób zawierający azbest uznaje się każdy wyrób zawierający wagowo 0,1 % lub więcej azbestu.

²⁾ Adres faktycznego miejsca występowania azbestu należy uzupełnić w następującym formacie: województwo, powiat, gmina, miejscowość, ulica, numer nieruchomości

³⁾ Należy podać rodzaj zabudowy: budynek mieszkalny, budynek gospodarczy, budynek przemysłowy, budynek mieszkalno gospodarczy, inny.

⁴⁾ Należy podać numer działki ewidencyjnej i numer obrębu ewidencyjnego faktycznego miejsca występowania azbestu.

⁵⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe stosowane w budownictwie,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- rury i złącza azbestowo-cementowe pozostawione w ziemi,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier, tektura,
- drogi zabezpieczone (drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest przed wejściem w życie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, po trwałym zabezpieczeniu przed emisją włókien azbestu),
- drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest przed wejściem w życie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, ale niezabezpieczone trwale przed emisją włókien azbestu,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura; podać jakie.

⁶⁾ Ilość wyrobów zawierających azbest należy podać w jednostkach właściwych dla danego wyrobu (kg, m², m³, m b., km).

⁷⁾ Według „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” określonej w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649 oraz z 2010 r. Nr 162, poz. 1089).

⁸⁾ Nie dotyczy osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami. Należy podać nazwę i numer dokumentu oraz datę jego ostatniej aktualizacji, w którym zostały oznaczone miejsca występowania wyrobów zawierających azbest, w szczególności planu sytuacyjnego terenu instalacji lub urządzenia zawierającego azbest, dokumentacji technicznej.

ZAŁĄCZNIK NR 3

OCENA
stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest

Nazwa miejsca/objektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej:

Adres miejsca/objektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej:

Rodzaj zabudowy¹⁾:

Numer działki ewidencyjnej²⁾:

Numer obrębu ewidencyjnego³⁾:

Nazwa, rodzaj wyrobu³⁾:

Ilość wyrobów⁴⁾:

Data sporządzenia poprzedniej oceny⁵⁾:

<i>Grupa/nr</i>	<i>Rodzaj i stan wyrobu</i>	<i>Punkty</i>	<i>Ocena</i>
1	2	3	4
I	Sposób zastosowania azbestu		
1	Powierzchnia pokryta masą natryskową z azbestem (torkret)	30	
2	Tynk zawierający azbest	30	
3	Lekkie płyty izolacyjne z azbestem (ciężar obj. < 1 000 kg/m ³)	25	
4	Pozostałe wyroby z azbestem (np. pokrycia dachowe, elewacyjne)	10	
II	Struktura powierzchni wyrobu z azbestem		
5	Duże uszkodzenia powierzchni, naruszona struktura włókien	60	
6	Niewielkie uszkodzenia powierzchni (rysy, odpryski, załamania), naruszona struktura włókien	30	
7	Ścisła struktura włókien przy braku warstwy zabezpieczającej lub jej dużych ubytkach	15	
8	Warstwa zabezpieczająca bez uszkodzeń	0	
III	Możliwość uszkodzenia powierzchni wyrobu z azbestem		
9	Wyrób jest przedmiotem jakichś prac	30	
10	Wyrób bezpośrednio dostępny (do wysokości 2 m)	15	
11	Wyrób narażony na uszkodzenia mechaniczne	10	
12	Wyrób narażony na wstrząsy i drgania lub czynniki atmosferyczne	10	
13	Wyrób nie jest narażony na wpływy zewnętrzne	0	
IV	Miejsce usytuowania wyrobu w stosunku do pomieszczeń użytkowych		
14	Bezpośrednio w pomieszczeniu	30	
15	Za zawieszonym, nieszczelnym sufitem lub innym pokryciem	25	
16	W systemie wentylacji pomieszczenia (kanały wentylacyjne)	25	
17	Na zewnątrz obiektu (np. tynk)	20	
18	Elementy obiektu (np. osłony balkonowe, filarki międzyokienne)	10	
19	Za zawieszonym szczelnym sufitem lub innym pokryciem, ponad pyłoszczelną powierzchnią lub poza szczelnym kanałem wentylacyjnym	5	
20	Bez kontaktu z pomieszczeniem (np. na dachu odizolowanym od pomieszczeń mieszkalnych)	0	
V	Wykorzystanie miejsca/objektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej		
21	Regularne przez dzieci, młodzież lub sportowców	40	
22	Stałe lub częste (np. zamieszkanie, miejsce pracy)	30	
23	Czasowe (np. domki rekreacyjne)	15	
24	Rzadkie (np. strychy, piwnice, komórki)	5	

25	Nie użytkowane (np. opuszczone zabudowania mieszkalne lub gospodarskie, wyłączone z użytkowania obiekty, urządzenia lub instalacje)	0	
SUMA PUNKTÓW OCENY			
STOPIEŃ PILNOŚCI			

UWAGA: W każdej z pięciu grup arkusza należy wskazać co najmniej jedną pozycję. Jeśli w grupie zostanie wskazana więcej niż jedna pozycja, sumując punkty z poszczególnych grup, należy uwzględnić tylko pozycję o najwyższej punktacji w danej grupie. Sumaryczna liczba punktów pozwala określić stopień pilności.

Stopień pilności I od 120 punktów

wymagane pilnie usunięcie (wymiana na wyrób bezazbestowy) lub zabezpieczenie

Stopień pilności II od 95 do 115 punktów

wymagana ponowna ocena w terminie do 1 roku

Stopień pilności III do 90 punktów

wymagana ponowna ocena w terminie do 5 lat

.....
Oceniający
(nazwisko i imię)

.....
Właściciel/Zarządca
(podpis)

.....
(miejscowość, data)

.....
adresem)

.....
(adres lub pieczęć z

Objaśnienia:

- ¹⁾ Należy podać rodzaj zabudowy: budynek mieszkalny, budynek gospodarczy, budynek przemysłowy, inny.
- ²⁾ Należy podać numer obrębu ewidencyjnego i numer działki ewidencyjnej faktycznego miejsca występowania azbestu.
- ³⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:
 - płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
 - płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
 - rury i złącza azbestowo-cementowe,
 - izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
 - wyroby ciemne azbestowo-kauczukowe,
 - przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
 - szczeliwa azbestowe,
 - taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
 - wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciemnych,
 - papier, tektura,
 - inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura, podać jakie.
- ⁴⁾ Ilość wyrobów azbestowych podana w jednostkach masy (Mg) oraz w jednostkach właściwych dla danego wyrobu (m², m³, mb).
- ⁵⁾ Należy podać datę przeprowadzenia poprzedniej oceny; jeśli jest to pierwsza ocena, należy wpisać „pierwsza ocena”.

Wyroby zawierające azbest planowane do usunięcia w 2018 roku

Lp.	Adres	Ilość [Mg]	Powierzchnia [m ²]	Stopień pilności	Uwagi:
1	Sośnicowice, ul. Kuźniczka	7,04	440	I stopień pilności	plaski
2	Trachy, ul. Leboszowsk.	2,38	140	I stopień pilności	falisty
3	Trachy, ul. Raciborsk	0,85	50	I stopień pilności	falisty
4	Smolnica, ul. Wiejska	2,72	160	I stopień pilności	falisty
5	Smolnica, ul. Wiejska	0,42	25	I stopień pilności	falisty
6	Lany Wicikie, ul. Łabędzka	0,68	40	I stopień pilności	falisty
7	Rachowice, ul. Wiejska	0,51	30	I stopień pilności	falisty
8	Rachowice, ul. Wiejska	1,70	100	I stopień pilności	falisty
9	Sierakowice, ul. Wiejska	1,45	85	I stopień pilności	falisty
10	Lany Wicikie, ul. Wiejska	2,78	174	I stopień pilności	falisty
11	Sośnicowice, ul. Powstańców	1,60	100	zdemontowane	plaski
12	Sośnicowice, ul. Kościuszki	0,34	20	zdemontowane	falisty
13	Sośnicowice, ul. Gimnazjalna	1,92	120	zdemontowane	plaski
41	Lany Wicikie, ul. Poln.	0,80	47	zdemontowane	falisty
15	Sierakowice, ul. Osiedlowa	5,44	320	zdemontowane	falisty
16	Tworóg Mały, ul. Raski	0,61	36	zdemontowane	falisty
17	Tworóg Mały, ul. Wicjsk.	0,61	38	zdemontowane	falisty

Ewidencja wyrobów zawierających azbest na terenie osób fizycznych

L.p.	Miejscowość	Ulica	Numer domu	Numer działki ewidencyjnej	Nazwa obiektu	Rodzaj zabudowy	Rodzaj wyrobu	Ilość wyrobu w m ²	Ilość usunięta w kg	Ilość pozostała do usunięcia w kg	Stopień pilności
1	Bargłówka	Polna ul.			dach	2	2	12	0	132	1
2	Bargłówka	Raciborska ul.			dach	2	2	40	0	440	2
3	Bargłówka	Raciborska ul.			dach	2	2	36	0	396	2
4	Bargłówka	Górna ul.			dach	2	2	16	0	176	1
5	Bargłówka	Górna ul.			dach	1	1	165	0	1815	1
6	Bargłówka	Górna ul.			dach	2	2	5	0	55	1
7	Bargłówka	Kościelna ul.			dach	2	2	100	0	1100	1
8	Bargłówka	Raciborska ul.			dach	2	2	24	0	264	2
9	Bargłówka	Raciborska ul.			dach	2	2	30	0	330	2
10	Bargłówka	Kopanińska ul.			dach	2	2	15	0	165	1
11	Bargłówka	Raciborska ul.			huzem	7	2	3	0	33	1
12	Bargłówka	Przedzkojna ul.			dach	1	2	10	0	110	2
13	Bargłówka	Kościelna ul.			dach	2	2	44	0	484	2
14	Bargłówka	Raciborska ul.			dach	2	2	40	0	440	2
15	Bargłówka	Raciborska ul.			dach	2	2	40	0	440	1
16	Bargłówka	Stara ul.			dach	2	2	70	0	770	2
17	Bargłówka	Kopanińska ul.			dach	2	2	32	0	352	2
18	Bargłówka	Kopanińska ul.			dach	2	2	16	0	176	2

PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY SOŚNICOWICE-
aktualizacja

46	Kozłów	Młyńska ul.	''	2	dach	2	2	40	0	440	2
47	Kozłów	Młyńska ul.	''	1	dach	1	2	120	0	1320	2
48	Kozłów	Marcina ul.	''	2	dach	2	2	280	0	3080	2
49	Kozłów	Ulańska ul.	''	2	dach	2	2	6	0	66	2
50	Kozłów	Ulańska ul.	''	1	dach	1	2	24	0	264	2
51	Kozłów	Poprzeczna ul.	''	2	dach	2	2	170	0	1870	2
52	Kozłów	Łabędzka ul.	''	2	dach	2	2	48	0	528	1
53	Kozłów	Marcina ul.	''	2	dach	2	2	21	0	231	2
54	Kozłów	Ulańska ul.	''	2	dach	2	2	200	0	2200	2
55	Kozłów	Ulańska ul.	''	1	dach	1	2	72	0	792	2
56	Kozłów	Ulańska ul.	''	2	dach	2	2	110	0	1210	1
57	Kozłów	Podlesie ul.	''	2	dach	2	2	50	0	550	1
58	Lany Wielkie	Polna ul.	''	7	łuzem	7	2	47	0	517	1
59	Lany Wielkie	Wiejska ul.	''	2	dach	2	2	45	0	495	1
60	Lany Wielkie	Łabędzka ul.	''	2	dach dwa budynki	2	2	2000	0	22000	2
61	Lany Wielkie	Wiejska ul.	''	2	dach	2	2	20	0	220	2
62	Lany Wielkie	Wesoła ul.	''	2	dach	2	2	20	0	220	2
63	Lany Wielkie	Wesoła ul.	''	2	dach 2 budynki	2	2	480	2530	2750	1
64	Lany Wielkie	Polna ul.	''	7	łuzem	7	2	40	0	440	1
65	Lany Wielkie	Polna ul.	''	7	łuzem	7	2	200	0	2200	1
66	Lany Wielkie	Wiejska ul.	''	1	dach	1	2	360	0	3960	2
67	Lany Wielkie	Polna ul.	''	2	dach	2	2	200	0	2200	1
68	Lany Wielkie	Wiejska ul.	''	2	dach	2	2	40	0	440	2
69	Lany Wielkie	Łabędzka ul.	''	7	łuzem	7	2	20	0	220	1
70	Lany Wielkie	Łabędzka ul.	''	2	dach	2	1	56	0	616	2
71	Lany Wielkie	Wiejska ul.	''	2	dach	2	2	120	0	1320	2
72	Lany Wielkie	Wiejska ul.	''	2	dach	2	2	114	0	1254	1

PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY SOŚNIEWICE-
aktualizacja

181	Smolnica	Bierwików ul.					2	2	100	0	1100	1
182	Smolnica	Wiejska ul.				7	1	100	0	0	1100	1
183	Smolnica	Wiejska ul.				2	2	160	0	0	1760	1
184	Smolnica	Wiejska ul.				2	2	160	0	0	1760	1
185	Smolnica	Wiejska ul.				2	2	7	0	0	77	1
186	Smolnica	Łęgowska ul.				2	1	50	0	0	550	1
187	Smolnica	Wiejska ul.				2	2	206	0	0	2266	2
188	Smolnica	Łęgowska ul.				7	2	300	0	0	3300	1
189	Smolnica	Wiejska ul.				2	2	400	0	0	4400	1
190	Smolnica	Wiejska ul.				2	2	4	0	0	44	2
191	Smolnica	Wiejska ul.				2	2	130	0	0	1430	1
192	Smolnica	Wiejska ul.				1	2	90	0	0	990	2
193	Smolnica	Wiejska ul.				2	2	20	0	0	20	2
194	Smolnica	Wiejska ul.				1	2	300	0	0	3300	1
195	Smolnica	Wiejska ul.				2	2	50	0	0	550	1
196	Smolnica	Łęgowska ul.				2	2	15	0	0	165	1
197	Smolnica	Łęgowska ul.				2	2	10	0	0	110	1
198	Smolnica	Łęgowska ul.				2	2	245	1507	0	1188	1
199	Smolnica	Łęgowska ul.				2	2	600	0	0	6600	1
200	Smolnica	Wiejska ul.				2	2	15	0	0	165	1
201	Smolnica	Wiejska ul.				2	2	21	0	0	231	2
202	Smolnica	Wiejska ul.				2	1	40	0	0	440	1
203	Smolnica	Szkołna ul.				2	2	30	0	0	330	1
204	Smolnica	Wiejska ul.				7	2	30	0	0	330	1
205	Smolnica	Wiejska ul.				2	2	300	0	0	3300	2
206	Smolnica	Wiejska ul.				2	2	42	0	0	462	1
207	Smolnica	Wiejska ul.				2	2	80	0	0	880	2

Ewidencja wyrobów zawierających azbest na terenie osób prawnych

L.p.	Lokalizacja	Użytkujący	Nazwa obiektu	Rodzaj zabudowy	Rodzaj wyrobu	Ilość wyrobu w m ²	Ilość pozostała do usunięcia w kg
1	Sośnicowice przy ulicy Powstańców	Zakład Usług Komunalnych i Mieszkaninowych w Sośnicowicach	dach	2	2	39	330
2	Smolnica przy ulicy Szkolnej		zadaszenie wiaty	2	2	230	2530
3	Sierakowice, ul. Rachowicka	Leter Polska S.A. Zakład Sierakowice	elewacja	2	1	3140	34540
4	Sierakowice, ul. Rachowicka		elewacja	2	1	3140	34540
5	Trachy przy ulicy Raciborskiej	Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Trachach	dach	2	2	300	3300
6	Sierakowice przy ulicy Rachowickiej (PGR Sierakowice)		dach	2	2	156	1716
7	Sierakowice przy ulicy Rachowickiej (Ferma Sierakowice)	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Agromas Sp. z o.o.	dach	2	2	337,5	3712,5
8	Sierakowice przy ulicy Rachowickiej (PGR Sierakowice)		dach	2	2	80	880
9	Sierakowice przy ulicy Leśnej 9		dach	2	2	50	550
10	Sierakowice przy ulicy Wiejskiej 131	Nadlesnictwo Rudzintec	dach	2	2	159	1749
11	Sośnicowice przy ulicy Kasztanowej	Wspólnota Sośnicowice	dach	2	2	200	2200

Źródło: dane na podstawie danych przekazanych przez osoby prawne, kwiecień 2018

LEGENDA:

Rodzaj zabudowy:

- 1 – mieszkalna
- 2 – gospodarza
- 5 – wyroby inne w tym luzem

Rodzaj wyrobu:

- 1 – wyroby azbestowo cementowe płaskie
- 2 – wyroby azbestowo cementowe faliste